

T.C.
İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

**YETİŞKİNLERDE KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİNİN VE GENEL ÖZYETERLİĞİN
ROMANTİK İLİŞKİLERDE KISKANÇLIKL
İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan
Fıratcan KILINÇ

İstanbul, 2025

T.C.
İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

**YETİŞKİNLERDE KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİNİN VE GENEL ÖZYETERLİĞİN
ROMANTİK İLİŞKİLERDE KISKANÇLIKLARLA
İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan
Fıratcan KILINÇ

Öğrenci No
2320039001

ORCID ID
0009-0003-9681-4278

Danışman
Prof. Dr. Pervin NEDİM BAL

İstanbul, 2025

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Yetişkinlerde Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin Ve Genel Özyeterliğin Romantik İlişkilerde Kıskançlıkla İlişkisinin İncelenmesi**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını, patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 21/05/2025

Fıratcan KILINÇ

T.C.
İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

21/05/2025

Enstitümüz *Psikoloji* Anabilim Dalı *Klinik Psikoloji* Programı yüksek lisans öğrencilerinden **2320039001** numaralı **Fıratcan KILINÇ**'ın "*İstanbul Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*Yetişkinlerde Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin ve Genel Öz Yeterliğin Romantik İlişkilerde Kıskançlıkla İlişisinin İncelenmesi*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 13/05/2025 tarih ve 2025/21 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, İstanbul Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında "*OYBİRLİĞİ*" ile "*KABUL*" kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 1 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Prof. Dr. Pe*** Ne*** BA***
(İstanbul Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Fu*** On*** EK***
(İstanbul Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Prof. Dr. Se*** BU***
(İbn Haldun Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : Fıratcan KILINÇ
Danışmanı : Prof. Dr. Pervin NEDİM BAL
Derecesi ve Tarihi : Yüksek Lisans (Tezli), 2025
Alanı : Klinik Psikoloji
Anahtar Kelimeler : Karanlık Üçlü, Özyeterlik, Romantik İlişkiler

ÖZ

YETİŞKİNLERDE KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN VE GENEL ÖZYETERLİĞİN ROMANTİK İLİŞKİLERDE KISKANÇLIKL İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Bu araştırmada, yetişkinlerin karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ve genel özyeterliklerinin romantik ilişkilerde kıskançlık ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmada, romantik ilişkilerde kıskançlık ile özyeterlik ve karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının anlaşılması amaçlanmıştır. Buna ek olarak çeşitli demografik değişkenler açısından gruplar arası farklılık olup olmadığının anlaşılması da amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemi 315'i kadın 103'ü erkek, toplam 418 yetişkin katılımcıdan oluşmaktadır. Anketteki sorular Kişisel Bilgi Formu, Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ), Genel Özyeterlik Ölçeği (GÖÖ) ve Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeğinden (RİKÖ) oluşmaktadır. Yapılan analizler sonucunda karanlık üçlü kişilik özellikleri ile romantik kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Genel özyeterlikle romantik kıskançlık arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Kadınlar ile erkekler arasında karanlık üçlü kişilik özellikleri ve genel özyeterlik düzeyleri açısından anlamlı bir fark bulunmuştur. Romantik kıskançlık açısından ise cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırmanın ana değişkenleri (karanlık üçlü kişilik özellikleri, genel özyeterlik ve romantik kıskançlık); yaş, ilişki durumu ve ilişki süresi gibi çeşitli demografik değişkenler bakımından incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar raporlanmıştır. Araştırmanın sınırlılıkları, güçlü yanları ve öneriler literatür eşliğinde tartışılmıştır.

Name and Surname : Fıratcan KILINÇ
Supervisor : Prof. Dr. Pervin NEDİM BAL
Degree and Date : Master's (Thesis), 2025
Major : Clinical Psychology
Keywords : Dark Triad, Self Efficacy, Romantic Relationships

ABSTRACT

INVESTIGATION OF DARK TRIAD PERSONALITY TRAITS AND GENERAL SELF-EFFICACY IN ADULTS RELATED TO JEALOUSY IN ROMANTIC RELATIONSHIPS

In this study, the relationship between adults' dark triad personality traits and general self-efficacy and romantic jealousy was examined. It was aimed to understand whether there is a significant relationship between jealousy in romantic relationships and self-efficacy and dark triad personality traits. In addition, it was also aimed to understand whether there are differences between groups in terms of various demographic variables. The sample of the study consisted of 418 adult participants, 315 female and 103 male. The questions in the questionnaire consisted of Personal Information Form, Dark Triad Scale (DTS), General Self-Efficacy Scale (GSES) and Jealousy in Romantic Relationships Scale (JRS). As a result of the analysis, a significant relationship was found between dark triad personality traits and romantic jealousy. There was no significant relationship between general self-efficacy and romantic jealousy. A significant difference was found between women and men in terms of dark triad personality traits and general self-efficacy levels. No significant difference was found between genders in terms of romantic jealousy. The main variables of the study (dark triad personality traits, general self-efficacy and romantic jealousy) were analyzed in terms of various demographic variables such as age, relationship status and relationship duration. The results were reported. Limitations, strengths and recommendations of the study are discussed in the light of the literature.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ

ABSTRACT

TABLolar LİSTESİ	iii
KISALTMALAR	iv
SÖZLÜK.....	v
GİRİŞ.....	1

1. LİTERATÜR TARAMASI

1.1. Karanlık Üçlü	5
1.1.1. Karanlık Üçlüyle İlgili Yapılan Çalışmalar	6
1.1.2. Makyavelizm	8
1.1.2.1. Makyavelizmle İlgili Yapılan Çalışmalar	9
1.1.3. Psikopati	10
1.1.3.1. Psikopatiyle İlgili Yapılan Çalışmalar	13
1.1.4. Narsisizm	14
1.1.4.1. Narsisizmle İlgili Yapılan Çalışmalar	18
1.2. Genel Özyeterlik.....	19
1.2.1. Romantik Özyeterlik	20
1.2.2. Genel Özyeterlik ve Romantik Özyeterlikle İlgili Yapılan Çalışmalar....	21
1.3. Romantik Kıskançlık	23
1.3.1. Romantik Kıskançlıkla İlgili Kuramsal Yaklaşımlar	26
1.3.2. Romantik Kıskançlıkla İlgili Yapılan Çalışmalar	28

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli	30
2.2. Evren ve Örneklem	30
2.3. Veri Toplama Araçları	30
2.3.1. Kişisel Bilgi Formu	31
2.3.2. Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ)	31
2.3.3. Genel Özyeterlik Ölçeği (GÖÖ).....	32
2.3.4. Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeği (RİKÖ)	33

3. BULGULAR

3.1. Katılımcıların Demografik Bilgilerine Dair Bulgular	35
3.2. Ölçeklerden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel Bulgular.....	36
3.3. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Genel Özyeterliğin Romantik Kıskançlıkla Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular	37
3.3.1. Karanlık Üçlü ile Romantik Kıskançlık Arasındaki İlişkiler	38
3.3.2. Genel Özyeterlik ile Romantik Kıskançlık Arasındaki İlişkiler.....	38
3.4. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Çeşitli Demografik Değişkenler Açısından Farklarına İlişkin Bulgular.....	38
3.4.1. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Cinsiyet Açısından Farkına İlişkin Bulgular	39
3.4.2. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Yaş Açısından Farkına İlişkin Bulgular	41
3.4.3. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın İlişki Durumu Açısından Farkına İlişkin Bulgular	43
3.4.4. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın İlişki Süresi Açısından Farkına İlişkin Bulgular	45

4. TARTIŞMA

SONUÇ	55
KAYNAKÇA.....	58
EKLER	
Ek-1: Bilgilendirilmiş Onam Formu	73
Ek-2: Kişisel Bilgi Formu	74
Ek-3: Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ)	75
Ek-4: Genel Özyeterlik Ölçeği (GÖÖ)	76
Ek-5: Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeği (RİKÖ).....	77
Ek-6: Etik Kurul Üst Yazısı Formu	77

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgilerine Dair Bulgular	35
Tablo 2. Ölçeklerden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel Bulgular.....	36
Tablo 3. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Korelasyon Analizlerine Dair Bulgular	37
Tablo 4. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Cinsiyet Açısından Farkına İlişkin Bulgular	39
Tablo 5. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Yaş Açısından Farkına İlişkin Bulgular	41
Tablo 6. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın İlişki Durumu Açısından Farkına İlişkin Bulgular	43
Tablo 7. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın İlişki Süresi Açısından Farkına İlişkin Bulgular	45

KISALTMALAR

Akt.	: Aktaran
APA	: American Psychological Association (Amerikan Psikiyatri Birliği)
Ark.	: Arkadaşları
F	: Anova Değeri
H	: Kruskal Wallis Değeri
GÖÖ	: Genel Öz Yeterlik Ölçeği
KÜÖ	: Karanlık Üçlü Ölçeği
N	: Örneklem Sayısı
Ort.	: Ortalama
p	: Anlamlılık Seviyesi
PCL	: Psychopathy Checklist (Psikopati Kontrol Listesi)
R	: Korelasyon Değeri
RIKÖ	: Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeği
RÖSÖ	: Rosenberg Öz Saygı Ölçeği
SBÖ	: Stresle Başa Çıkma Ölçeği
SS	: Standart Sapma
sd	: Serbestlik Derecesi
T	: T-Test Değeri
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
X	: Ortalama
%	: Yüzde

SÖZLÜK

Karanlık Üçlü: Karanlık üçlü terimi, klinik düzeyde olmayan (subklinik) itici/olumsuz niteliklere sahip; Makyavelizm, narsisizm ve psikopati olmak üzere üç kişilik tipini içine alan şemsiye bir terimdir (Paulhus ve Williams, 2002).

Makyavelizm: İtalyan siyasetçi Machiavelli tarafından ortaya atılan ‘Amaca giden her yol mübahtır.’ anlayışını benimsemiş bireyler için kullanılan bir kişilik özelliğidir (Özsoy ve Ardic, 2017).

Narsisizm: Kişide kendini beğenmişlik, empati yoksunluğu ve beğenilme ihtiyacıyla karakterizedir. Sıklıkla güç, güzellik ve özel olma düşüncelerine sahip olan ve buna ek olarak öz güvensizlik yaşayan bireylerde görülür (Morf ve Rhodewalt, 2001).

Özyeterlik: Bireysel kontrol duyguları, zorlu yaşam olaylarıyla başa çıkma becerileri, kişilerarası yeterlilik ve psikolojik sağlıkla ile ilişkili; bireyin çeşitli olayların/durumların üstesinden gelebileceğine dair olan inancıdır (Bandura, 1977).

Psikopati: Duygusal yönden eksiklik, uzun süreli antisosyal davranışlar, empati eksikliği, patolojik yalan söyleme, dürtüsellik ve yüzeysellik karakterize olan kişiler için kullanılan bir kavramdır (Aydoğan ve Serbest, 2016).

Romantik kıskançlık: Bireyin partneriyle açık ve doğrudan iletişime geçememesi, duygularını ifade edememesi ya da çevrenin rol oynadığı etkenlerin yaratmış olduğu çoğunlukla ilişkiler için yıkıcı etkileri olan bir kavramdır (Pines, 1998).

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın amacı; önemi, araştırmanın soruları, sayıltıları, sınırlılıkları ve değişkenlerin tanımları ile ilgili bilgilere yer verilmektedir. Bununla birlikte araştırmanın kurgusu ve bölümleri hakkında bilgiler de yer almaktadır.

Son yıllarda psikoloji literatüründe dikkat çeken “Karanlık Üçlü” olarak bilinen kişilik özellikleri (Makyavelizm, psikopati ve narsisizm) bireyler arası ilişkilerde manipülasyon, kontrol ve empati eksikliği gibi davranışlara zemin hazırlayabilmektedir. Bu özelliklerin romantik ilişkilerde kıskançlık davranışlarını artırabileceği yönündeki düşünceler, bu konuda daha derinlemesine bir incelemeyi gerekli kılmaktadır.

Bununla birlikte, bireyin özyeterlik düzeyi yani zorlu yaşam olaylarıyla baş etme gücü ve kendine olan inancı, ilişkilerde yaşanabilecek olumsuz duygularla nasıl başa çıkacağını da belirleyebilmektedir. Özyeterlik düzeyi yüksek bireylerin, ilişkilerinde daha sağlıklı iletişim kurabileceği ve bu nedenle kıskançlık gibi yıkıcı duyguları daha az deneyimleyebileceği düşünülmektedir.

Bu araştırma, günümüz ilişkilerinde sıkça karşılaşılan kıskançlık davranışlarının arkasında yatan bireysel farklılıkları anlamaya yönelik bir ihtiyaçtan doğmuştur. Özellikle romantik ilişkilerde ortaya çıkan kıskançlık, ilişkilerin seyrini olumsuz etkileyebilen önemli bir psikolojik faktördür. Kıskançlığın, bireyin kişilik yapısından ve psikolojik sağlamlığından etkilenebileceği düşüncesi bu çalışmanın temel çıkış noktası olmuştur.

Bu bağlamda araştırma, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve genel özyeterlik düzeyinin, romantik kıskançlıkla olan ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca bu değişkenlerin cinsiyet, yaş, ilişki durumu ve ilişki süresi gibi demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediği de merak konusu olduğundan bu araştırmanın alt problemleri arasında yer almaktadır.

Araştırmanın birinci bölümünde çalışmanın üzerine kurulduğu karanlık üçlü kişilik özellikleri, özyeterlik ve romantik kıskançlık kavramlarına dair yapılmış literatür taramasına yer verilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümünde araştırmanın yöntemine dair bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler: araştırmanın modeli olan ilişkisel tarama, araştırmanın evreni ve örnekleme; veri toplama araçları olarak kullanılan Kişisel Bilgi Formu, Karanlık Üçlü Ölçeği, Genel Özyeterlik Ölçeği ve Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeği; verilerin toplanma süreci ve verilerin analizi başlıkları altında verilmiştir.

Araştırmanın üçüncü bölümünde toplanan verilere uygulanan çeşitli istatistiksel analizler sonucunda elde edilen bulgulara dair bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın dördüncü ve son bölümünde ise, elde edilen sonuçlar açıklanmış ve konuyla ilişkili literatürle birlikte tartışılmıştır. Son olarak, elde edilen sonuçlar doğrultusunda alanda çalışan ilgili kişilere ve gelecekte bu alanda çalışacak araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, yetişkin bireylerde karanlık üçlü kişilik özellikleri ve genel özyeterliğin, romantik kıskançlıkla ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra, bu üç değişkenin cinsiyet, yaş, ilişki durumu ve ilişki süresi faktörlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının anlaşılması da çalışmanın alt amaçlarındandır.

Araştırmanın Önemi

Yetişkinlerde karanlık üçlü kişilik özellikleri ve genel özyeterlik ile romantik kıskançlık arasındaki ilişkiyi incelemenin, günümüzdeki romantik ilişkilerde kıskançlık sebebiyle yaşanan çatışmaların nedenlerini öngörebilmek ve bu çatışmaları çözümleyebilmek için faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Günümüzde partnerler arasında gittikçe artan manipülatif davranışların ve bu davranışları sıklıkla içeren karanlık üçlü kişilik özelliklerinin insan hayatındaki diğer konularda olduğu gibi romantik ilişkiler üzerinde de çeşitli etkilere sahip olabileceği ve yapılan araştırmayla toplumun bu yönünün anlaşılmasına yardımcı olacak bilgilerin edinilebileceği düşünülmektedir. Elde edilecek bilgilerin bu konuyla ilgili daha kapsamlı çalışmalara öncülük edeceği beklenmektedir.

Araştırma Soruları

- 1- Karanlık üçlü kişilik özelliklerinden Makyavelizm ile romantik kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 2- Karanlık üçlü kişilik özelliklerinden psikopati ile romantik kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 3- Karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizm ile romantik kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 4- Genel özyeterlik ile romantik kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 5- Karanlık üçlü kişilik özelliklerinden Makyavelizm cinsiyete, yaşa, ilişki durumuna ve ilişki süresine göre farklılaşmakta mıdır?
- 6- Karanlık üçlü kişilik özelliklerinden psikopati cinsiyete, yaşa ilişki durumuna ve ilişki süresine göre farklılaşmakta mıdır?
- 7- Karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizm cinsiyete, yaşa, ilişki durumuna ve ilişki süresine göre farklılaşmakta mıdır?
- 8- Genel özyeterlik cinsiyete yaşa, ilişki durumuna ve ilişki süresine göre farklılaşmakta mıdır?
- 9- Romantik kıskançlık cinsiyete, yaşa, ilişki durumuna ve ilişki süresine göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın Sayıtları

- 1- Araştırmaya katılan katılımcıların sorulan soruları gerekli özeni göstererek doğruyu olduğu gibi yansıtacak bir şekilde cevapladıkları varsayılmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- 1- Bu araştırma katılımcıların cinsiyet dengesi (315 kadın, 103 erkek) bakımından sınırlıdır.
- 2- Bu araştırma katılımcıların araştırmaya çevrimiçi yollar üzerinden katılması ile sınırlıdır.

- 3- Bu araştırma araştırmanın verilerine öz bildirim ölçekleri ile ulaşılmış olması ile sınırlıdır.
- 4- Bu araştırma katılımcıların ölçümlenen değişkenlere ilişkin verilerinin Karanlık Üçlü Ölçeği, Genel Özyeterlik Ölçeği ve Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeği içindeki soruların ölçtüğü nitelikler ile ölçmesiyle sınırlıdır.

1. LİTERATÜR TARAMASI

Çalışmanın bu başlığı altında karanlık üçlü, özyeterlik ve romantik kıskançlık kavramlarıyla ilgili literatür bilgilerine ve daha önce yapılmış araştırmalar hakkında çeşitli bilgilere yer verilmiştir.

1.1. Karanlık Üçlü

Kişilik, bireyin davranışlarının nedenlerini ortaya koyan ve zaman içerisinde sabit kalan özelliklerdir. Aynı zamanda kişilik, merkezi ve istikrarlı olan kişisel farklılıkları ve belli bir biçimde davranma yönündeki eğilimleri ifade etmektedir. Doğası gereği psikolojik olan bu özellikler kim olduğumuzu yansıtmaktadır. Bununla birlikte kişilik; duygusal, davranışsal ve bilişsel tarzımızı da göstermektedir (Mount vd., 2005; Nyhus ve Pons, 2005).

Kişilik özellikleri ve kıskançlık arasındaki ilişkileri ele alan çalışmalar mevcuttur. Nevrotiklik, sosyal kaygı, katılık, düşmanlık ve öz saygıdan yoksun olma gibi kişilik özellikleri kıskançlıkla yakından ilişkilidir. Düşük benlik saygısı ve yüksek nevrotiklik gibi özellikler kişiliğin kıskançlığa yatkın olduğunu göstermektedir. Bu özelliklere sahip bireylerin kendini kıskanç olarak nitelendirmesi olasıdır. Kendine güveni olmayan bireylerin ise kıskançlık uyandıran bir ilişki içerisindeyken güvensizlikleri açığa çıkmakta ve böylelikle bu kişiler daha fazla kıskançlık deneyimlemektedirler (Buunk, 1997; Jaremko ve Lindsey, 1979; Melamed, 1991).

Beş faktör kişilik özelliklerinden deneyime açıklığın duygusal kıskançlığı yordadığı bir çalışmada deneyime açık bireylerin, partnerlerini de benzer biçimde algılamasıyla duygusal kıskançlığın ortaya çıktığı ifade edilmiştir (Curun ve Çapkın, 2014). Ayrıca yüksek nevrotiklik, düşük uyumluluk ve düşük açıklık kişilik özellikleri romantik kıskançlığın yüksek olmasıyla ilişkili bulunmuştur (Apostolou ve Antonopoulou, 2022; Richter vd., 2022).

Karanlık üçlü kişilik özellikleri ise son dönemde araştırmacılar tarafından ilgi görmektedir ve çalışılmaktadır. Bu kişilik özelliklerini ilk kez Paulhus ve Williams (2002) tanımlamış ve kişiliğin karanlık yönünü simgeleyen üç bileşen olarak incelemişlerdir.

Bu bileşenler; *Makyavelizm, subklinik narsisizm ve subklinik psikopatidir*. İlerleyen yıllarda kişilik özelliklerinin arasındaki bu ayrım, pek çok psikoloji alanında dikkat çekmiş ve yoğun ilgi görmüştür (Furnham vd., 2013).

Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin aynı başlıkta ele alınmasının sebebi benzer birçok özellik içermeleridir. Narsist, Makyavelist ve psikopatik kişiler; ortak olarak kendi çıkarlarına öncelik veren, amaca odaklanan, bencil, manipülatif ve kişilerarası ilişkileri yüzeysel olan bireylerdir (Özsoy ve Ardiç, 2017). Bunların yanında bu kişilik özelliklerinin ortak davranışlarından da söz edilebilir. Bu davranışları; düşük uyumluluk/özdisiplin/alçakgönüllülük, düşüncesiz ve güvenilmez olma, çıkar ve amaç doğrultusunda uygun olmayan yöntemlere başvurma, düşmancıl tutum ve diğer kişilerin ne hissettiğini umursamama olarak belirtebiliriz (Jakobwitz ve Egan, 2006; Lee ve Ashton, 2005; Saltoğlu ve Irak, 2020).

Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin benzerlikleri yanında birçok farklılıkları da vardır. Bu farklılaşan özellikler sayesinde karanlık üçlü kişilik özellikleri birbirinden ayırt edilebilmektedir. Örneğin Hare ve Neumann (2008), psikopatik kişilerin o anda gelişen isteklerine göre hareket ederken makyavelistlerin ise daha stratejik yöntemler kullandığından ve uzun süreli planlar tasarladığından bahsetmektedir.

Karanlık üçlü kişilik özelliklerine sahip olan bireyler çoğunlukla klinik ortamda fark edilmese de günlük yaşamda hayatlarını devam ettirmektedirler. Bu bireyler toplumun farklı alanlarında (işyeri, okul vb.) karşımıza çıkabilir ve hayatları süresince dikkat çekmeden ve herhangi bir suçtan dolayı ceza almadan toplumda yer edinebilirler (Furnham vd. 2013; Saltoğlu ve Irak, 2020).

1.1.1. Karanlık Üçlüyle İlgili Yapılan Çalışmalar

Karanlık üçlü ve romantik kıskançlık arasındaki ilişkiyi araştırmak kişiliğin daha karanlık olarak adlandırabileceğimiz yönlerinin, yakın ilişkileri nasıl etkilediğinin anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Karanlık üçlüyle ilgili literatüre bakıldığında son yıllarda kavrama olan ilgi ve araştırmalar artmıştır. Bununla birlikte karanlık üçlünün kıskançlıkla olan ilişkisini araştıran çalışmaların henüz az sayıda olduğu görülmektedir. Bu sayılı çalışmalarda da sonuçlar tartışmalıdır. Yurtdışı literatüründe görece bu sayının daha fazla olduğu söylenebilmektedir.

Chin (2016), üç kıskançlık türünün (bilişsel, duygusal ve davranışsal) karanlık üçlü kişilik özellikleriyle ilişkisini ve benlik saygısı ve yetkilendirmenin bu ilişkide düzenleyici rolünün olup olmadığını araştırmıştır. Araştırmaya göre psikopatiden daha yüksek puanlar almak yüksek bilişsel kıskançlıkla ilişkilidir ve bu ilişkide düşük benlik saygısının düzenleyici rolü bulunmaktadır. Yani psikopati düzeyi yüksek olan kimseler eğer düşük benlik saygısına sahiplerse bilişsel kıskançlığa yatkın olabilmektedirler.

Başka bir çalışmada da romantik bir ilişkide üç kıskançlık türü (tepkisel, kaygılı ve koruyucu) ve karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ilişkisi incelenmiş ve hem heteroseksüel hem de homoseksüel bireyler arasında bir fark olup olmadığı araştırılmıştır (Barelds vd., 2017). Sonuçlara göre homoseksüeller ve heteroseksüeller arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Ayrıca koruyucu kıskançlık türüyle bütün karanlık üçlü alt boyutlarının ilişkili olduğu bulunurken kaygılı kıskançlıkla yalnızca Makyavelizm ve narsisizmin zayıf bir şekilde ilişkili olduğu bulunmuştur (Barelds vd., 2017).

Barelds ve Dijkstra (2021)'nin çalışmasında karanlık üçlü kişilik özelliklerinin farklı kıskançlık türleriyle (tepkisel, kaygılı, koruyucu) olan ilişkisi incelenmiştir. Araştırmaya göre karanlık üçlü kişilik özellikleri koruyucu kıskançlıkla ilişkilidir ve bunlar arasında Makyavelizm koruyucu kıskançlığın en iyi yordayıcısıdır.

Burtaverde ve diğerleri (2021) yaptıkları çalışmada karanlık üçlü alt boyutlarıyla kıskançlık arasındaki ilişkide partner değerinin (mating value) ve çiftleşme yöneliminin (mating orientation) düzenleyici rolünü test etmişlerdir. Algılanan partner değerinin karanlık üçlü kişilik özellikleriyle kıskançlık arasındaki ilişkiyi düzenlediği bulunmuştur. Bu da karanlık üçlü puanları yüksek olan kimselerin, eğer yüksek partner değerlerine sahiplerse daha kıskanç oldukları anlamına gelmektedir. Ayrıca çiftleşme yöneliminin psikopati ve romantik kıskançlık arasındaki ilişkide düzenleyici rolü bulunmuştur. Bunların yanında Makyavelizmin kıskançlığın üç türüyle (bilişsel, duygusal ve davranışsal) de ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Ülkemizde karanlık üçlü ve romantik kıskançlık çalışmaları oldukça sınırlı sayıda bulunmaktadır. Yazar (2021) çalışmasında karanlık Üçlü ile kaybetme ve yetersizlik kaynaklı romantik kıskançlık nedenleri arasındaki ilişkide benlik saygısının

düzenleyici rolünü incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre karanlık üçlü kişilik özellikleri romantik kıskançlık nedenlerinden yetersizlik ve kaybetme ile pozitif yönde ilişkilidir. Ayrıca karanlık üçlü alt boyutlarından psikopati ve narsisizmin, romantik kıskançlık ile anlamlı bir ilişkisi olmadığı bulgulanırken Makyavelizm ve romantik kıskançlık arasında zayıf ve pozitif yönde bir ilişki bulgulanmıştır. Yine aynı çalışmada benlik saygısının, karanlık üçlü ve romantik kıskançlık nedenleriyle ilişkisi arasında düzenleyici rolü bulunmadığı tespit edilmiştir.

1.1.2. Makyavelizm

Makyavelizm kavramı ilk kez bir filozof, yazar ve siyasetçi olan Niccolo di Bernardo Machiavelli'nin Hükümdar (1532) adlı kitabında ortaya çıkmıştır. Bu kitapta Makyavelizm kavramından bir siyasi yorum olarak bahsedilmiştir. Machiavelli'ye göre (1970) bir yöneticinin amacı güçlü bir devletin kurulması ve devam ettirilmesi ise bu doğrultuda her yoldan yararlanılmalıdır (Kesgin, 2015). Böylelikle Makyavelizm kavramının temel düşüncesi olan “Amaca giden her yol mübahtır.” bakış açısı ortaya çıkmıştır (Özsoy ve Ardıç, 2017). İlerleyen yıllarda bu bakış açısının ve kullanılan yöntemlerin yalnızca siyasetle ilişkili olmadığı düşünülmüştür (Christie ve Gesi, 1970; akt. Moss, 2005). Christie ve Geis (1970) bu siyasi yorumun bireysel bir farklılık olduğunu ileri sürerek kavramı “Makyavelizm” olarak adlandırmıştır. Ancak kavrama yönelik çalışmalar 1990'lı yıllardan sonra ilgi görmeye başlamıştır (Özsoy ve Ardıç, 2017).

Makyavelizm kavramının alt boyutları konusunda henüz bir netlikten söz edilmemektedir. Makyavelizmi; Sutton ve Keogh (2011) “İnsan Doğasına İnanç Eksikliği, Güvensizlik ve Sahtekarlık” olarak üç boyutta alırken Corral ve Calvete (2000) “Pozitif Kişilerarası Taktikler, İnsan Doğasına Pozitif Bakış, İnsan Doğasına Alaycı Bakış ve Negatif Taktikler” olarak dört boyutta ele almıştır. Monaghan ve diğerleri (2016) ise “Taktikler ve Görüşler” olarak iki boyuttan söz etmiştir. Sonuç olarak bu kavramın alt boyutlarına ayırımı hala bir tartışma konusudur. Ayrıca Makyavelizm kavramı diğer karanlık üçlü kişilik özellikleri (narsisizm ve psikopati) gibi bir kişilik bozukluğu olarak ele alınmaz. Bu kavramdan bir kişilik özelliği olarak bahsedilir (Yazar, 2021).

Makyavelist kişiler “Amaca giden her yol mübahtır.” düşüncesi ile hareket ederek bireysel çıkarlarına öncelik verir. Bu doğrultuda ahlak dışı davranışlar sergileme, diğer kişileri veya durumu manipüle etme, yalan söyleme, ilişkileri gözden çıkarma ve hile yapma eğilimleri gösterirler (Christie ve Geis, 1970; akt. Paulhus ve Williams, 2002; Jones ve Paulhus, 2009; Kanten, 2015; Özsoy ve Ardiç, 2017; Set, 2020; Yazar, 2021). Makyavelistler diğer kişilerin zayıflıklarını saptarlar ve bu zayıflıklarından faydalanırlar (Wai ve Tiliopoulos, 2012).

Makyavelizm olumsuz bir kavram olarak ele alınsa da yönetsel başarı gibi bazı amaçlar için gerekli olabildiğine yönelik düşünceler de vardır. Makyavelistlerin diğer kişileri manipüle etme becerileri iş performansını arttırabilir ve sosyal ilişkileri güçlendirebilir (Kessler vd., 2010). Ancak bu beceri romantik ilişkiler bağlamında ele alındığında farklı sonuçlar meydana getirebilir.

1.1.2.1. Makyavelizmle İlgili Yapılan Çalışmalar

Literatüre bakıldığında Aydoğan ve Serbest (2017)’in çalışmasında Makyavelizmin herhangi bir sosyodemografik değişken ile ilişkisinin olmadığı görülmüştür. Diğer yandan Yetişer (2014)’in çalışmasında ise makyavelizmin etnik köken ve yaş ile ilişkili olduğunu gösteren bulgular da vardır. Aynı çalışmada Türk örnekleminin Amerikan örneklemine göre daha az makyavelist olduğu ve artan yaşla beraber Makyavelizmin azaldığı bulgulanmıştır. Yazar (2021) ‘ın çalışma bulguları da yaş değişkeninin Makyavelizm ile ilişkili olduğu bulgusunu destekler. Aynı zamanda yeterlilik ve kaybetme ile Makyavelizm arasında anlamlı ve pozitif zayıf bir korelasyon gözlemlenmiştir.

Yalnızca erkek katılımcılarla yapılan analizde ise kaybetme ile anlamlı ve zayıf bir korelasyon varken yetersizlik ile orta düzeyde bir korelasyon gözlemlenmiştir. Cinsiyet değişkeni ile ilişkisi ele alındığında ise erkeklerin kadınlara kıyasla daha yüksek Makyavelizm puanları aldığı görülmüştür (Ali vd., 2009; McHoskey 2001).

White (1984) ‘ın bir araştırması Makyavelizm ve romantik kıskançlığın ilişkili olduğunu ve kadınlarda daha yüksek görüldüğünü bulgulanmıştır. Başka bir çalışmada Makyavelizmin kadınlarda öç almak ve güç/kontrol motivasyonunun yordayıcısı olduğu gözlemlenmiştir (Winters vd., 2017).

Makyavelistlerin romantik ilişkilerinde kendi çıkarları doğrultusunda bazı cinsel stratejilere (aldatma gibi) başvurduğundan bahsedilmektedir (McHoskey, 2001). Makyavelizm puanı yüksek olan kadınların partnerlerine daha az güven ve inanç duydukları bulgulanmıştır (Brewer ve Abell, 2017). Bu özelliklerden bazıları birçok kişide gözlense de ne oranda gözlendiği önem taşır. Kişi, özelliklerin çoğunu veya tamamını önemli derece sergiliyorsa kişinin yüksek Makyavelist eğilimi olduğundan bahsedilebilir (Özsoy ve Ardıç, 2017).

1.1.3. Psikopati

Psikopati genel olarak duygusal yönden eksiklik, uzun süreli antisosyal davranışlar, empati eksikliği, patolojik yalan söyleme, dürtüsellik ve yüzeysellik ile karakterizedir. Psikopatlar diğer karanlık üçlü kişilik özelliklerinden farklı olarak yok denecek kadar az kaygı taşımaktadırlar. Çoğu insanın strese gireceği durumlarda yoğun baskı altındayken bile paniklemezler ve serinkanlı davranmaktadırlar. Ayrıca yaptırımlara karşı neredeyse tamamen kayıtsızdırlar. Bunlardan dolayı psikopatinin karanlık üçlü arasından en tehlikeli olanı olduğu söylenebilir (Aydoğan ve Serbest, 2016).

Psikopat kimseler vicdandan ve başkalarına karşı hislerden tamamen yoksun olarak, en ufak bir suçluluk veya pişmanlık duygusu duymadan, toplumsal normları ve beklentileri çiğneyerek, istediklerini bencilce alır ve canlarının istediği gibi davranırlar (Hare, 1994). Bu özellikler göz önünde bulundurulduğunda psikopatlar suç işleme eğiliminde olan bireylerdir (Elwood vd., 2004). Psikopatlar bütün kültürlerde ve toplumlar da bulunmaktadır ve herkesin hayatında bir psikopatla karşılaşmış olması muhtemeldir. Suça eğilimleri dolayısıyla hüküm giymiş olabilseler de pek çoğu cazibeleri ve bukalemun benzeri yetenekleriyle tutuklanmadan günlük hayatın içinde var olmaya devam etmektedirler (Hare, 1994).

Psikopati kavramı günümüzdeki tanımını kazanmadan önce üzerinde birçok araştırma yapılmıştır. Tarihçesi uzundur ve ilk zamanlarda bütün anormal kişilik örüntülerini tanımlamak için kullanılmıştır (Barlak, 2012). Psikopati kavramından ilk olarak Pinel bahsetmiştir. Pinel, 19. Yüzyılın başlarında *manie sans delire* (hezeyan olmadan delilik) kavramıyla şiddet örüntüleri ve dürtüsel davranışlar sergileyen, bu

davranışlarının da mantıksızlığının farkında olan bazı hastalarını tanımlamaya çalışmıştır. Bu belirtilerin yanında hastalarında muhakeme yeteneklerinde bir bozulmanın olmadığını ve psikoz olarak tanımlamak için herhangi bir kanıtın bulunmadığını, daha çok duygulanım yetilerinde hasar olduğunu ve yoğun bir şekilde öfkeye sahip olduklarını belirtmiştir.

1800'lü yılların başlarında Amerikalı psikiyatr Rush da akıl yürütmede sorun olmasa da davranıştaki ahlaksızlıkla tanımlanan bazı kafa karıştırıcı vakaları gözlemlemiştir. Bununla birlikte Rush; psikopatinin Pinel'den farklı olarak duygulanım temelli değil, doğum kusuru ya da bir hastalıktan dolayı kaynaklandığını ileri sürmüştür. Rush bu durumun temelde doğuştan ve kalıtsal olmasının yanında çevrenin de etkisiyle gelişebileceğinden söz etmiştir. Ancak Rush'un görüşleri psikopati için değerlendirme yönteminin fazlasıyla genel ve kapsayıcı olmasına yönelik eleştiriler almıştır (Arrigo ve Shipley, 2001).

Rush'tan sonra farklı tanımlamalar ve açıklamalar getirilmeye çalışılsa da Cleckley'e kadar psikopati genellikle klinik bağlamda çalışılmıştır. Cleckley (1976) yaptığı çalışmada psikopatiyi hem bir kişilik bozukluğu hem de bir kişilik özelliği olarak incelemiştir. Bu çalışma öncesinde psikopati çoğunlukla kurumsal ortamlardaki örneklemelerde (örn. psikiyatri tesisleri, hapishaneler vb.) çalışılmaktaydı. Cleckley ise bu çalışmasında tanı almamış ya da tutuklu olmayan örneklemle çalışmıştır. Yapılan bu araştırmada psikopatinin 16 temel özelliği belirtilmiştir (Cleckley, 1976; Akt. Tozar, 2019).

Cleckley "The Mask of Sanity" isimli kitabında psikopatların; zayıf muhakeme yeteneği ve deneyimlerinden ders çıkaramama, yüzeysel çekicilik, patolojik benmerkezcilik, ortalamanın üzerinde zeka, sevgi ve bağlanma yetersizliği, sanrı ve mantıksız düşüncenin yokluğu, sinirlilik ve psikonevrotik belirtilerin olmaması, majör duygusal tepkilerde genel yoksulluk, güvenilmezlik, içgörü kaybı, pişmanlık ve utanç yoksunluğu, genel kişilerarası tepkisizlik, yetersiz motive edilmiş ve kötü planlanmış antisosyal davranış, nadiren intihar girişimleri ve herhangi bir yaşam planını takip edememe gibi belirtilerinin olduğundan bahsetmektedir (Cleckley, 1941).

Ortalama üzerinde zeka, sanrı ve mantıksız düşüncelerin olmaması ve nadiren intihar riski dışında tanımladığı diğer özellikler çoğunlukla bugünkü psikopati tanımıyla uyumaktadır (Lilienfield ve Andrews, 1996).

İlerleyen yıllarda Robert Hare ve diğerleri (1980), Cleckley'nin yazılarına dayanarak hüküm giymiş kişilerle çalışmalar yapmış ve Psikopati Kontrol Listesi'ni geliştirmişlerdir. Daha öncesinde psikopati sadece yapılan görüşme değerlendirilmelerine göre tanılanmaktayken PCL ile birlikte daha sistematik ve nesnel bir değerlendirme ölçeği sağlanılmıştır. Hare'in ölçüm aracıyla suçlu popülasyonunun ötesine geçilmiş ve psikopatik eğilimler de ölçülmeye başlanmıştır. Bununla paralel olarak psikopatiyle ilgili araştırmalar da çoğalmıştır.

Psikopatiyi daha iyi anlayabilmek amacıyla alt boyutlarını incelemek üzere çeşitli sınıflandırmalar yapılmıştır. Karpman psikopatinin birincil ve ikincil psikopati olarak ayrılabilceğini belirtmiştir (Karpman, 1948; Akt. Engeler, 2005). Birincil psikopati diğerlerini manipüle etme, duygusal derinlikten ve suçluluk hissinden yoksunluk ve acımasızlıkla karakterize iken ikincil psikopati; dürtüsellik, sorumsuzluk, riskli ve antisosyal davranışlar gibi psikopatinin daha agresif yanıyla karakterizedir (Rogoza ve Cieciuch, 2018).

Karpman'a göre sadece birincil psikopatlar gerçek psikopatlar olarak değerlendirilmelidir. Ancak klinik ortamlarda veya adli popülasyonda ikincil psikopatlar daha çok görülmektedir. Klinik ortamlar dışında ise birincil ve ikincil psikopatinin karışık bir yapıda olması beklenmektedir (Levenson vd., 1995; Akt. Engeler, 2005). Diğer bir sınıflandırma ise psikopatinin klinik ve subklinik olarak ölçülebileceği üzerinedir. "Sub" kelime anlamı olarak "alt" anlamına gelmekte ve subklinik, klinik vakalara kıyasla daha hafif vakaları işaret etmektedir. Bu ikisinin arasındaki fark duygulanım ve davranış farkından çok bu duygulanımın yoğunluğu ve davranışların sıklığıyla anlaşılmaktadır. Klinik örneklemdeki davranış örüntüleri, duygulanım ve bilişler niteliksel olarak Subklinik örneklemde farklı olmamakla birlikte çok daha ağır ve yoğundur (Gustafson ve Ritzer, 1995).

Yıllar önce Cleckley'nin psikopatinin her zaman antisosyal davranışlar içermesi gerekmediğini vurgulamasına rağmen psikopati adli popülasyonlarla çalışılmaya devam etmiştir. Yakın zamanda Skeem ve Coke (2010) da suç davranışının

psikopatinin kesin olarak bir özelliği olmadığından söz etmiştir. Bu gibi görüşler klinik olmayan ve hüküm giymemiş örnekleme uygulanabilecek öz bildirim araçlarının gelişmesine ve psikopatinin kişilik özelliği olarak araştırılmasına yol açmıştır (Benning vd., 2015; Akt. Uysal, 2016).

Bu çalışmada narsisizmde olduğu gibi psikopati de bir kişilik bozukluğu olarak değil kişilik özelliği olarak incelenmektedir. Sadece subklinik bir örnekleme psikopatiye eğilimler ölçülmekte ve klinik bağlamda ele alınmamaktadır.

1.1.3.1. Psikopatiyle İlgili Yapılan Çalışmalar

Psikopatik özelliklere sahip bireylerin kışkırtmayı eşlerini kontrol etmek için taktik olarak kullanmaları olasıdır (Jonason vd., 2010). Kışkırtmak psikopatların tipik özelliği olan manipülasyon ve kontrol etmeyi içerdiğinden, psikopatik özelliklere sahip kimselerin ilişkilerini güçlendirmektense partnerlerini kışkırtmaya çalışmaları daha muhtemeldir. Ayrıca bireyin kıskançlık deneyimleri partnerinde kıskançlık uyandırmak için çeşitli motivasyonel dürtüleri de tetikleyebilmektedir (Massar vd., 2016).

Literatürde psikopati ve kıskançlık üzerine araştırmalar sayılı olmakla birlikte sonuçlar tartışmalıdır. Bir evlilik etkileşimi çalışmasında, psikopati ve kıskançlık dahil olmak üzere birçok yapı incelenmiş ancak psikopati ve kıskançlık arasında bir ilişki bulunamamıştır (Meehan vd., 2001).

Başka bir çalışmada cezaevindeki psikopat olan ve olmayan erkeklerde suçun şiddeti incelenmiş ve anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bunun nedeninin ise araştırmada incelenmeyen kıskançlık gibi başka değişkenlerle ilişkili olabileceği öne sürülmüştür (Echeburua ve Fernandez-Montalvo, 2007).

İçerisinde psikopatiyi de araştıran bir çalışmada eşlerinin davranışlarıyla ilgili kıskançlıklarında; yakın partner istismarcıları, sorunlu/şiddete başvurmeyen erkekler ve memnun/şiddete başvurmeyen erkekler arasında herhangi anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ayrıca aynı çalışmada öfke ve kıskançlığın kişilerarası psikopatik özelliklerle negatif ilişkili olduğu bulunmuştur (Costa ve Babcock, 2008).

Diğer yandan Brewer ve diğerleri (2015), psikopati puanları daha yüksek olan kadınların, partnerlerinin sadakatsizliğini anlatan varsayımsal bir senaryoya yanıt olarak bağırarak ve dedikodular yayarak intikam alma konusunda daha güçlü niyetleri olduğunu bulmuşlardır.

Massar ve diğerleri (2016) birincil ve ikincil psikopatinin kıskançlıkla ilişkisini araştırmışlardır. Araştırmanın sonuçlarında birincil psikopatinin kişinin partneri üzerinde kontrol elde etmek veya ondan intikam almak amacıyla duygusal kıskançlığı yordadığını bulmuşlardır. İkincil psikopatinin ise şüpheli ve duygusal kıskançlığı yordamasının yanında kişinin partneri üzerinde kontrol ve güç kazanması veya özgüven kazanması amacıyla kıskançlığı yordadığı bulgulanmıştır.

Winters ve diğerleri (2017) yaptıkları araştırmada ise her iki cinsiyet için de psikopatinin kıskançlıkla yüksek düzeyde ilişkili olduğunu bulgulamışlardır. Sonuçlara göre kadınlarda kıskançlık daha çok düzensiz yaşam tarzı ve manipülasyonla ilişkiliyken, erkeklerde daha çok antisosyal davranışlarla ilişkilidir. Psikopati her iki cinsiyet için de intikam ve güç-kontrol motivasyonlarının yordayıcısı olarak bulunmuştur.

1.1.4. Narsisizm

Günümüz gözlemcisinin bakış açısından eski Yunan Narcissus hikayesi, romantik çekim hikayesi olarak ele alınabilir. Yakışıklı ve genç Narcissus, kendisine yöneltilen romantik tekliflerin hiçbirini kendisine layık görmediği için reddeder. Bir gün Narcissus karanlık bir ormanda dolaşırken su havuzunda sevdiği kişinin kendisine bakan yüzünü fark eder. Çok sevdiği bu yüz ise kendisine aittir. Narcissus bu çekici yüze bakarken donakalır ve orada ölür. Ardından da bir çiçeğe dönüşür.

Narcissus efsanesini narsisizm ve romantik çekim açısından ele almak mümkündür. Efsaneye göre romantik çekicilik, dikkatini diğerlerinden uzaklaştırarak kendi çekiciliğine yöneltmekle ilgilidir. Narcissus da buna bağlı olarak onu arzulayanları reddetmiş ve kendi yansımasına yönelmiştir (Campbell, 1999).

Narcissus efsanesinden yola çıkarak narsisizm kavramını ele alan ilk kuramcı Ellis olmuştur. Ellis'e göre narsisizm, öpüşmenin parafilisi veya kişinin kendisine cinsel ilgi duyması olarak tanımlanmıştır. Ellis'in çalışmalarını psikanalitik kuramcılar, nesne kuramcıları ve kendilik kuramcıları izlemiştir. Bununla birlikte narsisizm, psikolojinin bütün alanlarında çalışılan bir kavram haline gelmiştir (Ellis, 1898; Akt. Campbell ve Foster, 2007; Akt. Elibol ve Tok, 2019).

Freud, "Narsisizm Üzerine: Bir Giriş" makalesinde narsisizmi psikanalitik kuram çerçevesinde ele almıştır. Freud'a göre narsisizm, libidonun dış dünyadan çekilerek kişinin kendiliğine yöneltilmesidir. Freud narsisizmin kendini koruma içgüdüsünden kaynaklanan bencilliğin libidinal tamamlayıcısı olduğunu belirtmiştir. Bu doğrultuda narsisizm, herkeste belli bir boyutta olabilecek bir özelliktir. Libidinal gelişim sürecinde bazı bozukluklar olan bireyler sonraki sevgi nesnelerinde annelerini değil kendilerini model almaktadırlar. Narsistik olarak adlandırılan bu nesne seçiminde kişi; kendini, kendisinin daha önce olduğu şeyi, kendisinin olmak istediği halini ve daha önce kendisinin parçası olan bir şeyi sevebilir (Freud, 1914).

Freud'a göre birincil narsisizm, kişi ilkel bir öznel farkındalığa ulaştığında başlar. Birincil narsisizmde libidonun tamamı benlik temsiline yatırılır. İkincil narsisizm ise libidinal sabitliğe ulaşan libidonun nesnelerden çekilip tekrar kendiliğe aktarılmasıdır (Russell, 1985).

Karen Horney (1939) narsisizmin bir öz büyütme (veya öz enflasyonu) olduğunu dile getirmiştir. Narsisizm kavramının temelinde bireyin kendine olan ilgiyi veya kendini olduğundan üstün görmenin, kendine tutulmanın dışarıya yansıtıldığı varsayımı yatmaktadır.

Horney'e göre narsistik eğilimler nevrotik eğilimlerdir ve kişinin kendini büyük görerek kendiyle ve diğerleriyle baş edebilmesine yönelik bir girişimdir. Narsisizm bir öz sevgi değil, kendine yabancılaşmadır. Narsistik eğilimlere sahip birey kendine de başkalarına da yabancılaşmıştır. Bu sebeple narsist olduğu müddetçe ne kendini ne de başkalarını sevebilir. Narsistik eğilimlerin gelişiminde en temel olan etken çocuğun diğerlerine yabancılaşmasıdır. Yabancılaşmayla birlikte çocuğun diğerleriyle olan olumlu duygusal bağları zayıflamakta ve çocuk sevme becerisini kaybetmektedir.

Nesne ilişkileri kuramcısı Otto Kernberg narsisizmi kendiliğin (bireyin kendine yönelik inançları), ideal benliğin (kendiliğin ideal imajı) ve ideal nesnenin (başka bir kişinin, çoğunlukla ebeveynin, idealize edilen imajı) patolojik organizasyonuna yönelik savunma tepkisi olarak ele almıştır. Kernberg'e göre narsisizmin gelişiminde ebeveynin soğuk, katı, duygusuz, kayıtsız ve çocuğa yönelik örtülü bir saldırganlık taşıması ön plana çıkmaktadır (Kernberg, 1975).

Narsistik kişiliğe sahip bireyler, diğerlerinden onay ve hayranlık beklmelerine rağmen kendini beğenmiş ve benmerkezcidir. Bunun yanı sıra narsistler, diğer insanlara karşı ilgi ve empati eksikliğine sahiptirler. Narsistik kişiliği olan hastaların içselleştirilmiş nesne ilişkilerinin tümünde bozulma vardır. Bu kişiler boşluk hissi, sıkıntı, huzursuzluk ve empati yoksunluğu yaşamaktadırlar. (Kernberg, 1975).

Kendilik kuramcısı Kohut, narsisizmi çocukluktaki aynalama eksikliği kavramı (çocuğa ait olumlu kendilik imajını ebeveyninin kendisine tekrar yansıttığı bir süreç) üzerinden ele almıştır. Kohut, narsisizmi normal gelişim sürecinin ters gitmesi olarak açıklamıştır. Narsistik patoloji, kendilik nesnesinin ve normal narsisizmin gelişiminde bir duraklamadır. Bu bağlamda patolojik narsisizm, reddedilme ve kayıtsız olma sebebiyle ebeveynleri idealize edememekten kaynaklanmaktadır. Kohut'a göre narsisizmin temelinde ebeveynin çocuğuna karşı aşırı hoşgörölü ve duyarlı olması ya da reddedici ve tepkisiz olması yatmaktadır (Kohut, 1971; Kohut, 1977).

Millon ise sosyal öğrenme narsisizm kuramı çerçevesinde narsisizm kavramını ele almıştır. Millon narsisizmin, çocukların ebeveynlerinin modellediğı davranışı öğrenmeleri ve ebeveynlerinin diğerlerinden daha üstün olduğı düşüncesini içselleştirmeleriyle geliştiğini dile getirmiştir. Millon'a göre narsisizm; ebeveynlerin çocuklarına yönelik aşırı koruyucu tutumlarının, onları sürekli onaylamalarının ve onlara verdikleri aşırı değerin bir çıktısı olarak öğrenilen biliş ve davranışlar bütünüdür (Millon, 1969; Million, 1981; Akt. Köymen, 2019).

Morf ve Rhodewalt (2001) ise narsisizm için Dinamik Öz Düzenleme Modeli'ni öne sürmüşlerdir. Model, narsisizmi güdülenmiş kendilik inşası açısından değerlendirir. Modele göre öz düzenleme süreçleri, arzu edilen benliğı oluşturmak ve sürdürmek için güdülenmiş olan benliğin inşa edilmesine hizmet etmektedir. Bu

bağlamda narsistik öz düzenlemenin altında büyüklenmeci fakat kırılgan bir benlik kavramı yer almaktadır. Kendini inşa etme süreci sıklıkla sosyal ortamlar içerisinde gelişmektedir. Ancak narsistler, diğerlerinin kaygıları ve sosyal kısıtlamaları karşısında kayıtsız oldukları için kendini inşa etme çabaları başarısızlığa uğramaktadır. Bu durum, narsistlerin aradıkları olumlu geri bildirimi engellemelerine yol açmaktadır. Kısa vadede benlik saygısının korunmasına hizmet eden bu durum kişilerarası ilişkileri olumsuz etkilemekte ve inşa etmek için uğraştıkları benliği zedelemektedir.

Narsisizm, yaygın kullanılan bir modele göre büyüklenmeci (grandiyöz) ve kırılgan narsisizm olarak iki boyutta ele alınmaktadır (Pincus ve Lukowitsky, 2010; Saltoğlu ve Irak, 2020). Giacomini ve Jordan (2016) büyüklenmeci narsisizmi; sömürücü, dışadönük ve kibirli olarak nitelendirirken kırılgan narsisizmi ise nevrotik, içedönük ve daha kırılgan olarak ifade etmişlerdir. Büyüklenmeci narsisizm düzeyi yüksek olan kişiler dışadönük ve duygusal olarak daha stabil olmakla birlikte bu kişilerin genel mutlulukları ve yaşam doyumları yüksektir. Kırılgan narsistler ise daha uyumsuz olmanın yanı sıra duygusal olarak daha çok değişkenlik göstermektedirler (Egan vd., 2014).

Narsisizm, normal ve patolojik narsisizm olarak ikiye ayrılmaktadır. Rozenblatt normal narsisizmi, kişinin kendine yönelttiği değer ve önemin en üst düzeyde olması ve diğerlerinden gelen kendisiyle ilgili değerlendirmelerden etkilenmemesi şeklinde ifade etmiştir. Rozenblatt'a göre patolojik düzeyde narsisist olan kişiler, kendilerine yönelik tehdit içerdiğine inandıkları durumlara karşı kendilerini korumak için bir savunma mekanizması geliştirmişler ve kişilik organizasyonları da bu şekilde oluşmuştur (Rozenblatt, 2002; Akt. Karaaziz ve Atak, 2013). Narsisizm, Kohut'a göre gelişimsel sürecin bir parçasıdır; patolojik narsisizm ise normal gelişim süreci içerisinde bir duraklama olarak ifade edilmiştir. Bununla birlikte Kernberg, narsisizmin kendisini patolojik olarak değerlendirmiştir (Kohut, 1971; Gabbard, 1990).

Amerikan Psikiyatri Birliğinin (APA) Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistik El Kitabına (DSM-V) göre narsistik kişilik bozukluğu; kendini beğenmişlik, empati yoksunluğu ve beğenilme ihtiyacıyla karakterizedir.

Narsistik kişilik bozukluğu olan bireyler sıklıkla güç, güzellik ve ideal aşk düşünceleriyle meşguldürler. Sadece özel kişilerin onları anlayabileceğini ve bu kişilerle ilişki içerisinde olmaları gerektiğini düşünürler. Bununla birlikte ilişkide oldukları kişilere ‘‘mükemmel’’ ‘‘eşsiz’’ gibi nitelikler yüklemektedirler (APA, 2013).

1.1.4.1. Narsisizmle İlgili Yapılan Çalışmalar

Kişilik ve sosyal psikoloji literatürüne göre narsisizm; kendine odaklanma, empati eksikliği ve yakınlık gereksiniminde eksiklik ile ilişkilidir (Campbell, 1999). Narsistler, başkalarından gelen eleştiriler karşısında hassasiyet göstermektedirler (Campbell ve Foster, 2002). Narsistik kişilik özelliği olan bireyler kendi kimliklerine yönelik büyük bir hayranlık beslemekte ve kendilerini aşırı düzeyde beğenmektedirler. Bununla birlikte narsistler dikkat çekme isteği taşımakta (Toplu-Yaşlıoğlu ve Atılğan, 2018) ve diğerlerinden hayranlık beklemektedirler (Campbell ve Foster, 2002). Ayrıca, benlik kavramlarını geliştirmek için kişilerarası ilişkileri kullanmaktadırlar (Campbell, 1999).

Narsistler ilk bakışta popüler algılanmakta ve olumlu bir izlenim bırakmaktadırlar. Bununla birlikte narsisizm uzun süreli ilişkilerde olumsuz çıktılara yol açabilmektedir (Back vd., 2010). Narsistlerin, yakınlarına yönelik ilgileri çok azdır ve onlardan faydalanma konusunda isteklidirler. Romantik partnerlerini kısa süreliğine de olsa idealize edebilirler ama bu hızla kaybolmaktadır. Bunun yanı sıra narsistler romantik ilişkiler içerisinde daha az bağlılık gösterirler (Campbell ve Foster, 2002).

Narsisizm ile ilişkilerin çalışıldığı bir araştırmada kırılğan narsisizm ile heyecan arama ve cinsel tutum arasında ilişki bulunmuştur. Büyüklenmeci narsisizm ise bu değişkenlere ek olarak riskli cinsel davranışlarla da ilişkili bulunmuştur (Erdoğan ve Şahin, 2020). Narsist bireyler, mükemmel partnerleri tercih etmektedirler. Aynı zamanda narsistler, romantik tercihlerinde benlik saygısı kazanma arzusu ve kendilerine benzeyen diğer kişilerle ilişki içinde olma arzularına göre hareket etmektedirler (Campbell, 1999).

Tortoriello ve diğerlerinin (2017) yaptığı çalışmaya göre büyüklenmeci narsisizm düzeyi yüksek olan kişiler kıskançlığı güç ve kontrol elde etme aracı olarak kullanırken kırılğan narsisizm puanı yüksek olan bireyler ise güç ve kontrol, partnerden intikam alma, ilişkiyi test etme ve güçlendirme, güven arama ve benlik saygısını telafi için kıskançlığı kullanmaktadırlar.

Narsisizmin romantik kıskançlıkla ilişkilerinin incelendiği bir çalışmada, kırılğan narsisizm düzeyi yüksek olan bireylerin romantik kıskançlık düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir ancak aynı örüntü büyüklenmeci narsisizm ve romantik kıskançlık arasında bulunamamıştır (Ponti vd., 2019).

Bu çalışmanın bulgularını destekleyen bir çalışma da Balzen ve diğerleri (2022) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın sonucunda büyüklenmeci narsisizm ile romantik kıskançlık arasında ilişki bulunamazken kırılğan narsisizm ile cinsel olmayan kıskançlık ve düşük düzey ilişki doyumu arasında ilişkili bulunmuştur.

Barelds ve diğerleri (2017) yaptıkları çalışmada önleyici kıskançlığın narsisizmle ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Önleyici kıskançlık bireyin partnerinin üçüncü bir kişiyle temas etmesini önlemeye yönelik davranışları içeren bir kıskançlık alt boyutudur. Önleyici kıskançlığın aşırı düzeyde olması saldırgan davranışlar ve takip edilemeyle sonuçlanabilir (Tassy ve Winstead, 2014).

1.2. Genel Özyeterlik

Özyeterlik, Sosyal Bilişsel Kuram'a ait bir ifade olup Albert Bandura tarafından ortaya atılmıştır. Kişinin motivasyonunun, başarılarının ve olumlu duyularının temelinde bulunmaktadır. (Bandura, 1977; Bandura vd., 2001). Bireyin amacına ulaşabilmesi için kabiliyetli olması değil o konuyu başaracağına dair kendine güvenmesi anlamına gelmektedir.

Özyeterliği yüksek olan kişiler olumlu gelişim faaliyeti gösterip sağlıklı ve başarılı olma yolunda gitmektedir. Düşük özyeterlik ise kişinin yaşamını olumsuz şekilde etkilemektedir. Bireyin yeterli becerileri varsa bile öz yeterlik düzeyinin düşük olmasından kaynaklı bu becerileri kullanmakta güçlük yaşaması ve zorluklar karşısında kolayca vazgeçmesi bireyleri birbirinden ayıran en önemli özelliktir

(Yıldırım ve İlhan, 2010). Genel özyeterlik; bireysel kontrol duyguları, zorlu yaşam olaylarıyla başa çıkma becerileri, kişilerarası yeterlilik ve psikolojik sağlık ile olumlu bir şekilde ilişkilidir (Bandura, 1997; Akt. Riggio vd., 2013).

Özyeterlik alandan alana farklılık gösterebilmektedir. Örneğin bir kişi akademik olarak yüksek özyeterlik, atletik olarak düşük özyeterlik sergileyebilir (Bandura, 1982). Özyeterlik düzeyi yüksek kişiler, amaçlarına ulaşmada ve stresli yaşam olaylarıyla baş etmede daha fazla çaba göstermektedir (Bandura, 1994; Akt., Özsoysal ve Aysan, 2019). Özyeterlik düzeyi düşük kişiler endişe, depresyon ve çaresizlik gibi olumsuz duygularla tanımlanırken özyeterlik düzeyi yüksek olan kişiler ise benlikleriyle alakalı olumlu duygularla tanımlanmaktadır (Gibbons, 2010).

1.2.1. Romantik Özyeterlik

Genel özyeterlik dinamik bir kavram olduğu için kişisel deneyimlere göre değişmektedir. Romantik ilişkilerde özyeterlik genel özyeterliğin bir türüdür. (Bandura, 1977). Romantik ilişkilerde özyeterlik; kişinin, partneriyle açık iletişim kurması, duygularını ifade etmesi, ilişkiye destek vermesi ve ilişki içindeki olumsuz duyguları kontrol etmesiyle ilgili kendine dair inancıdır.

İlişki özyeterliğinin sağlanmasında üç önemli faktör bulunmaktadır. Bunlar; karşılıklılık, duygusal kontrol ve farklılaşmadır. Karşılıklılık, destek almaya ihtiyacımız olduğunda partnerimizden bunu almak ve gerektiğinde ona vermek anlamına gelmektedir. Duygusal kontrol, kişinin partnerine hissettiği negatif duyguları yönetebilmesi ve kontrol edebilmesine dair olan güvenidir. Farklılaşma ise kişinin partneri ile kendi arasındaki sınırları koruma yeteneğine olan inancıdır (Lopez vd., 2007). Etkili bir partner olma inancı olan kişilerin, ilişkileriyle ilgili daha fazla başarı beklentisi ve daha az kaygı seviyesi olduğu görülmüştür (Riggio vd., 2011). Romantik ilişki içerisindeki partnerlerde ilişkinin sorumluluklarını yerine getirme ve yaşanan sorunları çözme gibi konularda olumlu inançların olması benliklerinde de olumlu özellikleri arttırmaktadır.

Bireylerin romantik ilişkideki özyeterlik algılarını arttıracak müdahale programlarının yapılması ilişki doyumunu olumlu yönde etkileyecektir (Gündüz, 2020). Yapılan bazı çalışmalarda romantik ilişkilerde özyeterlik ile olumlu ilişkiler

yaşama arasında güçlü bir ilişki olduğu bulunmuştur (Riggio vd., 2013). Weiser ve Weigel (2016) yaptıkları çalışmada romantik ilişkide özyeterlik ve romantik ilişki doyumuna, ilişki sürdürme stratejilerinin aracılık ettiğini bulmuşlardır.

Kişilerin, partneriyle doyum veren ilişkiler kurması, sürdürmesi ve ilişki inancının incelenmesi özellikle yararlı olabilir (Riggio vd., 2013). Bu bilgiler ışığında ilişkileri sürdürme stratejileri ile romantik ilişki doyumunu ve romantik özyeterlik değişkenleri arasındaki ilişkilerin anlaşılmasına fayda sağlayacaktır. Ayrıca sağlıklı romantik ilişkilerin kurulabilmesi, sürdürülebilmesi ve bu becerilere dair programların gelişmesinde ilgili alanyazına katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Yurt içinde ve yurt dışında konuyla ilgili araştırılan çalışmaların oldukça sınırlı olması, konuyla ilgili daha çok araştırmanın yürütülmesini gerekli kılmaktadır (Ogan ve Öz Soysal, 2022).

1.2.2. Genel Özyeterlik ve Romantik Özyeterlikle İlgili Yapılan Çalışmalar

Ogan ve Öz Soysal (2022) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunu ve romantik özyeterlik düzeylerinin, ilişkileri sürdürme stratejilerini yordama gücü incelenmiştir. Romantik ilişki doyumunu ve romantik özyeterlik ile ilişki sürdürme stratejileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Romantik ilişkilerinde daha yüksek düzeyde doyum hisseden ve daha yüksek düzeyde özyeterlik algısına sahip bireylerin, romantik ilişkilerini sürdürme eğilimi de artmaktadır.

Aydemir (2021) tarafından yapılan çalışmada romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların ve özyeterliğin psikolojik iyi oluşu yordayıp yordamadığı araştırılmıştır. Araştırma sonucunda romantik özyeterlik değişkeninin psikolojik iyi oluşun anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Buna göre, bireylerin romantik ilişkilerine dair özyeterlikleri yükseldikçe psikolojik iyi oluş seviyelerinin de yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Lopez ve Lent (1991) çalışmalarında üç tür ilişki yeterliğini bulgulamışlardır. Bunlar; ilişki özyeterliği, diğer ilişki yeterliği ve çıkarımsal ilişki özyeterliğidir. Çalışmada ilişki yeterliğiyle romantik ilişkilerde uyum, doyum ve kararlılık arasındaki ilişki incelenmiştir.

Araştırma sonucunda her üç ilişki özyeterliliğinin de diğer değişkenlerle arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. İlişki özyeterliliğinin çiftler arasındaki başarılı davranışların gelişmesinde ve uyumun artmasında önemli bir yordayıcı olduğu belirtilmiştir.

Shurts (2004) tarafından yapılan çalışmada ilişki özyeterliliği, sağlıklı oluş, alınan evlilik mesajları ve evliliğe dair tutumlar arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırma sonucunda evliliğe dair tutumlarla, sağlıklı oluş ve ilişki özyeterliliği arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Lopez ve diğerleri (2007) tarafından yapılan çalışmada ilişkide karşılıklılık, duygu kontrolü ve ayrılaşma özyeterlilikleri ile bağlanmayı reddetme, reddedilme/bırakılma korkusu ve ilişki doyumu değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Sonuçlar, ilişkide karşılıklılık, duygu kontrolü ve ayrılaşma özyeterlilikleri ile bağlanmayı reddetme ve reddedilme/bırakılma korkusu arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğunu göstermiştir. İlişkide karşılıklılık, duygu kontrolü ve ayrılaşma özyeterliliği ile ilişki doyumu arasında ise pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür.

Cui ve diğerleri (2008) tarafından yapılan çalışmada ilişki çatışmaları ile ilişki öz yeterliliği ve ilişki doyumu değişkenleri arasındaki ilişki araştırılmıştır. İlişki çatışmalarıyla ilişkiye dair öz yeterlik inancı ve ilişki doyumu arasında negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Bunun yanında, ilişki doyumu ile ilişki öz yeterlik inancı arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre, ilişki öz yeterliliğinin yüksek olmasının çatışma çözme becerileri ile ilişkili olduğu belirtilmiştir.

Riggio ve diğerleri (2013) tarafından yapılan çalışmada özyeterliliği yüksek olan katılımcıların ilişkide yakınlık kurabildikleri, kendilerini rahat hissettikleri ve partneriyle yakın oldukları durumlarda rahat oldukları; özyeterliliği düşük olanların ise bu durumlarda endişeli ve huzursuz hissettikleri bulunmuştur. Romantik ilişkileriyle ilgili düşük özyeterlik inancına sahip olan bireylerin başarılı ve uzun süreli bir ilişki sürdürmeye dair beklentilerinin düşük olduğu belirtilmiştir. Ayrıca yüksek özyeterlik inancının; yüksek ilişki doyumu, ilişki bağlılığı ve ilişkiye yatırım yapmayla ilişkili olduğu bulunmuştur.

Akan ve Bakioğlu (2021) tarafından yapılan araştırmada yetişkin bireylerin ilişki özyeterliği, kıskançlıkla baş etme ve yakın ilişkilerde bağlanma açısından incelenmiştir. Yakın ilişkilerde bağlanma düzeyi ile kıskançlıkla baş etme düzeyi arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca kıskançlıkla baş etme alt boyutlarından konuşma ile ilişki özyeterliği arasında pozitif yönde anlamlı ve düşük düzeyde ilişki bulunmuştur. Diğer yandan ilişki özyeterliği ile yakın ilişkilerde bağlanma boyutları (kaygı ve kaçınma) ve kıskançlıkla baş etme boyutları (çıkış, bağlılık, umursamama) arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bu araştırmadan elde edilen verilere göre ilişki özyeterliği, yakın ilişkilerde bağlanma ve kıskançlıkla baş etme arasında anlamlı düzeyde ilişkilerin olduğu görülmüştür.

1.3. Romantik Kıskançlık

Romantik kıskançlıkla ilgili tanımlamaları yapmadan önce günlük hayatta genellikle birbirinin yerine kullanılan haset, gıpta (imrenme) ve kıskançlık duygularını literatür eşliğinde birbirinden ayırtırmak gerekmektedir.

Haset duygusu bireyi kendini engellenmiş gibi hissettiren ve bireyi kötü etkileyen bir duygudur. Kişinin başarı, maddiyat ve statü gibi farklı alanlarda elde etmek istediği şeylere, bir başkasının sahip olduğunu gördüğünde ve diğer insanlarla yapmış olduğu sosyal karşılaştırmalar sonucu kendini kıyasladığı kişilerden daha aşağı konumda bulduğunda oluşmaktadır (Smith ve Kim, 2007; Van de Ven vd., 2011).

Gıpta duygusunda ise kişi kendini engellenmiş hissetmemektedir ve genellikle daha olumlu çağrışımlar söz konusudur. Bu durumun daha olumlu olması ise bireyin duygularının hasete göre daha hafif düzeyde olmasından kaynaklanmaktadır (Smith ve Kim, 2007; Van de Ven vd., 2011).

Kıskançlık ise hasetten farklı bir şekilde genellikle üçüncü bir kişinin varlığıyla birlikte oluşan ve kişilerden birini ötekine karşı kaybetme endişesi ile devam eden bir süreçtir. Kıskançlıkta hasete göre daha fazla nefret duygusu söz konusudur (Smith ve Kim, 2007; Spielman, 1971).

Yapılan araştırmalar kıskançlığın çoğunlukla üç farklı şekilde yaşandığını göstermektedir. Bunlar kardeş kıskançlığı, arkadaş kıskançlığı ve romantik kıskançlıktır (Bringle, 1995). Aile, arkadaşlık ve iş ortamlarındaki yaşanan kıskançlığa benzer olmakla birlikte; aralarında en fazla olumsuz yaşantıya sebebiyet verip kişide stres yaratan romantik kıskançlık, duygusal yakınlığa bağlı olarak partnerler arasında oldukça sık görölmektedir (Tortamış, 2014).

Sözü edilen bu kıskançlık türlerinden farklı olarak patolojik kıskançlık, bireyin yaşamış olduğu kıskançlık düzeyiyle ilişkilidir ve arkadaşlık kıskançlığı, romantik kıskançlık ve kardeş kıskançlığı yaşayan bireylerin tümünde görölebilmektedir. Patolojik olarak kıskançlık yaşayan kişiler sinirli, tedirgin ve şüpheli kişiliklerinin etkisiyle birlikte çok daha yoğun bir kıskançlık yaşamaktadırlar. Elllerinde yeterli kanıt bulunmamasına rağmen devamlı olarak bağlı bulundukları nesneleri kaybetme endişesi duymaları ise düşük özgüven düzeyine sahip olmalarına bağlıdır (Tarhan, 2005).

Kıskançlığın nedenleri ya da öncüllerinin neler olduğu incelendiğinde, ana hatlarıyla iki boyutta ele alındığı görölmektedir. Bunlar bireysel faktörler ve sosyal faktörlerdir. Bireysel faktörler: düşük benlik saygısı, özgüven eksikliği, olumsuz geçmiş deneyimler, nörokimyasal sıkıntılar, kaybetme endişesi, karşıdakine güvenememe ve kendini sevmeye değer görememe durumudur. Sosyal faktörler ise bireyin yetişmiş olduğu aile ortamı, içinde bulunulan toplumun örf ve adetleri ve medyanın etkisidir (Demirtaş, 2004; İmamoğlu ve Çelik, 2009; Karakurt, 2001).

Romantik kıskançlık, bireyin geçmişte ya da mevcut zaman diliminde içinde bulunulan ilişkide gerçek veya hayali bir şekilde üçüncü bir kişinin rakip olarak algılanmasıyla oluşan ve çoğu zaman ilişkinin doğasına zarar verip çeşitli problemlere sebebiyet veren içsel ve dışsal bileşenlere sahip olan duygu, düşünce ve davranışlar bütünüdür (Pines, 1998; White, 1981).

İçsel bileşenler: suçu kendinde bulma, aşağılanma, uyku problemleri, alınma, tedirginlik, nefes alıp vermede sıkıntı yaşama, üzüntü, öfke, algılanan rakiple kendini kıyaslama, titreme, mide sorunları ve ellerin terlemesi gibi tepkilerden oluşmaktayken dışsal bileşenler ise daha çok ses yükseltmek, umursamamak, tartışma çıkarmak, sorun hakkında konuşmak ve ayrılmak gibi tepkilerden oluşmaktadır ve bireyin dışsal bileşenler üzerindeki hakimiyet düzeyi içsel bileşenlerden daha fazladır (Pines, 1998).

Romantik kıskançlık bireylerin hayatlarının bir dönemlerinde yaşamış oldukları ve belirli bir düzeye kadar yaşanması doğal olan evrensel bir duygudur (Pines, 1998). Literatürde kültürlerarası geniş çaplı çalışmalar bulunmadığından ve yapılan çalışmaların çoğunlukla Asya ve Avrupa kültürlerindeki insanlarla yürütülmesinden dolayı kültürel farklarla ilgili çok fazla bilgi bulunmamaktadır (Zandbergen ve Brown, 2015). Buna karşın batı ülkelerinde daha çok duygusal kıskançlık tepkisi gösterildiğini öne süren çalışmalarda bulunmaktadır (Scelza vd., 2020).

İlişki türünün romantik kıskançlıkla olan ilişkisini ele alan çalışmalara bakıldığında evlilik, sevgililik ve günü birlik ilişkilerde yaşanan kıskançlık düzeylerinin birbirinden farklı olduğu tespit edilmiştir. Temelde bu farklılığa sebebiyet veren şey ise belirsizlik durumudur. Yeni başlamış olan ilişkilerde evlilik ilişkilerine göre daha fazla konuda ve yoğunlukta belirsizlik söz konusudur. Bu belirsizlikler: bireysel belirsizlik (kişinin ilişkiyi sürdürüp sürdürmeme isteği), partner belirsizliği (partnerin ilişkide kalmayı isteyip isteme durumu) ve ilişkisel belirsizliktir (ilişkinin geleceğine dair durum). Evlilikte ise bu belirsizliklerin daha az yaşanmasıyla birlikte birbirleri ile zayıf düzeyde yakınlık kuran evli çiftlerde de belirsizlik durumları yaşanabilmekte ve bunun sonucunda kıskançlık görülebilmektedir (Afifi ve Reichert, 1996; Aylor ve Dainton, 2001).

Romantik kıskançlığın etkileri ya da sonuçları ise temelde iki alt boyuta ayrılmaktadır. Bunlar romantik kıskançlığın olumlu etkileri ve olumsuz etkileridir. Kişinin yaşamış olduğu kıskançlığın etkisiyle birlikte ilişkide partnerine karşı daha fazla korumacı davranması, ilişkideki bağlılığı korumak ve ilişki için daha fazla çaba ve emek harcayarak ilişkiyi sahiplenmesi romantik kıskançlığın olumlu etkilerindendir (Harris ve Derby, 2010; Rusbult ve Buunk, 1993).

Kıskançlık bazen kişi için terk edilme endişesi, yalnız başına kalma korkusu veya güvensizlik anlamlarına gelebilir. Bunun sonucunda partnerler arasında sorunlar baş gösterir. Sorunun büyüklüğüne bağlı olarak kıskançlığın ilişki üzerindeki olumsuz etkileri; ayrılıp boşanmaya, partner şiddetine ve öz kısıma sebebiyet verebilmektedir (Amato ve Rogers, 1997).

Romantik kıskançlıkla baş etme yöntemleri üzerine yapılan araştırmalar sonucu bu yöntemlerin yapıcı ve yıkıcı olmak üzere iki ana başlıkta toplandığı söylenmektedir. Yapıcı baş etme yöntemleri: sözel iletişimsel olmayan yollarla yakınlığı arttırmak, kıskançlıkla ilgili partnerle konuşmayı denemek ve ilişkinin sınırları ve kurallarını yeniden gözden geçirmektir. Yıkıcı baş etme yöntemleri ise partneri suçlama, öfkeli davranma, azarlama, şikâyet geçme, tehditte bulunma, küsme, partneri kıskandırmaya ve onu suçlu hissettirmeye çalışma, intikam alma ve şiddet uygulama yöntemlerini içermektedir (Francis, 1977; Sharpsteen ve Kirkpatrick, 1997; White, 1980).

Kıskançlıkla başetmede cinsiyet farklılıklarına bakıldığında, erkeklerin çoğunlukla öfke ve saldırganlık gösterme, kaçınma, tehdit ve inkâr etme, madde kullanma, kısıtlama ve ilişkide güçlü taraf olduğunu göstermeye çalışma gibi yıkıcı yöntemleri tercih ederken kadınlar ise daha çok partneri ikna etmeye ve ona daha çekici görünmeye çalışma ve iletişime geçme gibi daha yapıcı baş etme yöntemlerini kullandıkları saptanmıştır (Buss ve Shackelford, 1997; Demirtaş, 2004; Mullen ve Martin, 1994).

1.3.1. Romantik Kıskançlıkla İlgili Kuramsal Yaklaşımlar

Kıskançlıkla ilgili çeşitli kuramlara bakıldığında bunların evrimsel kuramlar, bağlanma-bağlanım kuramları ve psikanalitik kuramlar olmak üzere üç ana başlıkta toplandığını söyleyebiliriz.

Evrimsel kuramlar açısından kıskançlık olumlu bir duygu olarak değerlendirilmektedir. Temelde yaşanan kıskançlık, bireyi ilişkiyi sürdürmek ve koruyabilmek için güdüler.

İnsanların yaşamlarını sürdürmelerine, soylarını devam ettirebilmelerine, terk edilme ve aldatılma durumlarına karşı mücadele edebilmelerine ve partnerlerine olan sevgilerini koruyabilmelerine hizmet eder (Demirtaş, 2004; Lucas, 2007).

Kıskançlıkla ilgili evrimsel bakış açısı ile geliştirilen iki önemli kuram: *güç yaklaşımı kuramı* ve *ana babasal yatırım modeli* kuramlarıdır. Güç yaklaşımı kuramı cinsiyetler arasında kıskançlığın farklı şekillerde sergileniyor olmasını erkek ve kadın arasındaki güç dengesizliği ile açıklamaktadır. Kuram erkeğin kaynaklarına bağımlı olan kadınların bu sınırlılıktan ötürü kıskançlık karşısında vermiş oldukları tepkilerin daha az yıkıcı olduğunu söylemektedir (Berman ve Frazier, 2005; Demirtaş, 2008).

Ana babasal yatırım modeli ise evrimsel olarak kadınların annelik süreçlerinde kendilerini mümkün olduğunca güvende hissettirecek, maddi kaynakları geniş olan, statü sahibi ve duygusal açıdan destek görecekları eşleri tercih ettiğini buna karşın erkeklerin ise daha çok genç ve biyolojik olarak doğurgan, çekici ve sağlıklı eşler tercih etme eğiliminde olduklarını söylemektedir. Bundan dolayı erkekler daha çok cinsel konularda kıskançlık yaşarlarken kadınlar ise daha çok duygusal konularda kıskançlık yaşamaktadırlar. (Berman ve Frazier, 2005; Demirtaş, 2008).

Romantik kıskançlığın esasında kişinin algıladığı tehlikeler sonucunda partnerini kaybetme endişesi ile oluştuğu söylenmektedir ve bu durum kişilerde kaygıya neden olmaktadır. *Bağlanma kuramına* göre kendini sevebilir ve dünyayı güvenilir bir yer olarak gören güvenli bağlanan kişiler, bu kaygıyı daha az yaşamaktadırlar. Öte yandan kendilerinin sevebilir oldukları ve dünyanın güvenilir bir yer olduğu noktasında kaygı duyan kaygılı bağlanan bireylerin ise romantik kıskançlığı güvenli bağlananlara göre çok daha fazla yaşadıkları söylenmektedir (Demirtaş, 2004; Hazan ve Shaver, 1987).

Karşılıklı bağımlılık kuramına göre ise kıskançlığın temelde ilişki içerisindeki en bağımlı partnerle ilişkilendirildiği ve bu kişilerin kaybedecek daha fazla şeyleri olduklarından gittikçe daha fazla bağımlı hale gelip daha fazla kıskançlık gösterdikleri ifade edilmektedir (Demirtaş, 2004; Hazan ve Shaver, 1987).

Kıskançlığı bağlanım temelinde ele alan kuramlardan bir diğeri ise Rusbult (1983) tarafından geliştirilen *yatırım yaklaşımıdır*. Bu yaklaşıma göre, partnerlerin birbirlerine olan bağlanım seviyelerinin artmasıyla birlikte o ilişkiye dair yapılan

yatırımlar, kazançlar ve ilişki doyumu artmaktadır. Partnerler ilişkilerinde romantik kıskançlık deneyimlediklerinde genellikle dört farklı davranışta bulunma eğilimindedirler (Rusbult, 1983).

Bu davranışlar: *çıkış* (partnerlerin benlik saygılarını korumak için ilişkiyi bitirme davranışları), *konuşma* (ilişkide yaşanan sorunları benlik saygısını korumak adına konuşarak çözmeye çalışmak), *bağlılık* (kişinin benlik saygısını korumak yerine ilişkiyi korumak için partnerine bağlı kalarak hiçbir şey yapmaması) ve *umursamama* (içinde bulunulan problemi tamamen yok sayarak bunu çözmek için eyleme geçmeme) davranışdır (Rusbult, 1983).

Freud'a göre diğer psikanalitik kavramlarda olduğu gibi kıskançlık da evrenseldir ve tüm bireyler tarafından yaşanmaktadır. Bunu oluşturan şeylerinse kişilerin erken çocukluk dönemlerinde deneyimlemiş oldukları olumsuz ve rahatsız edici yaşam olayları olduğu söylenmektedir. Kişilerin çocukluk dönemlerinde yaşamış oldukları Oedipus kompleksini, yetişkinlikte de maruz kaldıkları travmatik deneyimler ile tekrardan deneyimledikleri ve bunun sonucunda kıskançlık tepkileri gösterdikleri ifade edilmektedir (Pines, 1998).

1.3.2. Romantik Kıskançlıkla İlgili Yapılan Çalışmalar

Romantik kıskançlıkla ilgili yapılan literatür taramaları sonucunda en çok üzerinde durulan değişkenlerden birinin cinsiyet olduğu görülmüştür. Buna göre erkeklerin genellikle cinsel sadakatsizlikle ilişkili durumlarda daha çok şiddet göstermek ve bağırarak gibi fiziksel ve dışa yansıtma şeklinde tepkiler verdikleri, kadınların ise yabancı bir kişinin partnerleri ile duygusal bir ilişki yaşaması durumunda surat asmak, ağlamak ve küsmek gibi daha çok duygusal ve içe yansıtma şeklinde tepkiler verdikleri görülmektedir. Bu durumun kadınların erkeklere kıyasla daha duygusal eğilimlere sahip olmalarından kaynaklandığı söylenmektedir (Akan ve Kıran, 2017; Demirtaş, 2004; İmamoğlu ve Çelik, 2009).

Benzer olarak, romantik kıskançlıkla baş etme yöntemleri açısından cinsiyetler arası farklar bulunmuştur. Kadınlar eşlerine daha güzel görünmek için fiziksel görünümlerine daha fazla dikkat etmekte ve yapıcı iletişim tarzını kullanarak partnerlerini ikna etmeye daha fazla yatkınlarken erkekler ise daha saldırgan bir

şekilde yaklaşarak tehlikeli gördükleri rakipleri devre dışı bırakmak ya da yaşamış oldukları kıskançlığı inkâr etmek eğilimindedirler (Buss ve Shackelford, 1997; Demirtaş, 2004; Sharpsteen, 1995).

Romantik kıskançlık ve bağlanma boyutları arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalara da sıklıkla rastlanmaktadır. Buna göre, güvenli bağlanan kişilere kıyasla kaygılı bağlanan kişilerin daha çok davranışsal kıskançlık tepkileri sergiledikleri, bireydeki kaygı düzeyinin artmasıyla birlikte daha fazla kıskançlık yaşadıkları ve bağlanma tarzları ile kıskançlığın bilişsel ve duygusal boyutları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olmadığı bulunmuştur (Karakurt, 2001).

Romantik kıskançlık ve bağlanma ile ilgili evli çiftlerle yapılan bir başka çalışmada ise kıskançlığın bilişsel boyutu ile kaygılı bağlanma arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur (Çapkın, 2014).

Romantik kıskançlıkla ilgili yapılan bir çalışmada, katılımcıların %75'i bazen partnerlerinin kıskançlık yaşamalarına sebebiyet verecek davranışları kasıtlı olarak sergilediklerini ifade etmişlerdir. Bunlar: üçüncü bir kişiden kendisine çiçek yollanmış gibi yapma, partnerle araya mesafe koyma, geçmişte yaşanan eski ilişkilerle ilgili konuşma, yabancı numaralar ile aranmış gibi yapma ve romantik partnerin davet edilmediği etkinlikler düzenlemektir (Sheets, 1997).

İlişki türü ve romantik kıskançlıkla ilgili yürütülen çalışmalardan biri olan Guerrero ve diğerlerinin (1993) yürüttüğü araştırmada diğer çalışmalara benzer şekilde evli olan kadınların bekar olan kadınlara kıyasla daha az romantik kıskançlık yaşadıkları ve evli olan çiftlerin bekar olanlara kıyasla daha az bilişsel ve duygusal kıskançlık tepkileri verdikleri bulunmuştur.

Demirtaş'ın (2004) yürütmüş olduğu çalışmada evli olan çiftlerin evli olmayanlara kıyasla daha az romantik kıskançlık yaşadıkları ve partnerler arasında evli olan kadınların evli olan erkeklere göre daha çok kıskançlık tepkisi gösterdikleri bulunmuştur. Ayrıca kıskançlık sonucu verilen tepkilerin o romantik ilişkiden alınan ilişki doyumu ve ilişkinin süresi ile ilişkili olduğu ve romantik kıskançlığı en çok yordayan değişkenlerin ise yaş ve ilişki doyum düzeyleri olduğu bulunmuştur.

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, kullanılan veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntemlerle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model iki veya daha çok sayıda değişken arasında ilişki olup olmadığını ve değişkenlerden birinin değişmesi durumunda diğer değişkendeki değişimin hangi yönde olduğunu analiz etmek için kullanılan bir modeldir (Karasar, 2011).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan 18-64 yaş arası yetişkin bireylerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, Türkiye’de yaşayan ve Google Forms aracılığıyla bu araştırmaya katılan 18-64 yaş arası 315’i kadın ve 103’ü erkek olmak üzere toplamda 418 yetişkin bireyden oluşmaktadır. Kişilere kolaylıkla bulunabileni örnekleme yoluyla ulaşılmıştır. %95 güven düzeyinde ve %5 örnekleme hatası kabul edildiğinde, evreni bilinmeyen ya da çok geniş olan araştırmalarda en az 385 kişilik bir örneklem yeterli kabul edilmektedir. Bu bağlamda, araştırmanın 418 kişilik örneklemi istatistiksel olarak yeterli görülmektedir. (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004)

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu, Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeği (RİKÖ), Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ) ve Genel Özyeterlik Ölçeği (GÖÖ) kullanılarak toplanmıştır.

Ölçekler dağıtılmadan önce katılımcılara araştırmayla ilgili bilgilerin yer aldığı Bilgilendirilmiş Onam Formu verilmiştir. Katılımcılar forma onay vererek çalışmaya gönüllü bir şekilde katıldıklarını beyan etmiştir. Bilgilendirilmiş Onam Formu Ek-1’de verilmiştir.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu form araştırma kapsamında çalışılan konularla ilişkili olduğu düşünülen çeşitli demografik bilgilere dair (cinsiyet, yaş, ilişki durumu ve ilişki süresi) sorulardan oluşmaktadır. Kişisel Bilgi Formu Ek-2’de verilmiştir.

2.3.2. Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ)

Bu çalışmada karanlık üçlü kişilik özelliklerini değerlendirmek üzere Jonason ve Webster (2010) tarafından geliştirilen Karanlık Üçlü Ölçeğinden (Dark Triad Dirty Dozen Scale) yararlanılmıştır. Orijinal çalışmada ölçeğin geliştirilmesi 4 aşamada gerçekleşmiştir. İlk aşamada ölçek için 22 aday madde düşünülürken psikometrik çalışmalar ve diğer aşamalar sonucunda ölçek 12 maddeye düşürülmüştür. Analizler sonucunda ölçeğin geçerliğinin ve güvenilirliğinin kabul edilebilir olduğu görülmüştür (Jonason ve Webster, 2010).

Ölçeğin Türkçe’ye uyarlamasını 2015 yılında Eraslan-Çapan ve diğerleri yapmıştır. Ölçek öz-bildirime dayalı 9’lu likert tiptedir (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kararsızım, 9=Kesinlikle Katılıyorum). Ölçeğin Narsisizm, Makyavelizm ve Psikopati olmak üzere üç alt boyutu vardır. Her bir alt boyut dört maddeden oluşmak üzere ölçekte toplam 12 madde bulunmaktadır. Her bir alt boyuttan alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan 36 olmakla birlikte ölçekten toplam puan elde edilmemektedir.

Alt ölçeklerden alınan toplam puanların artması, bireyin o kişilik özelliğine olan yatkınlığının arttığını göstermektedir. Makyavelizm alt boyutu 1., 2., 3. ve 4. maddelerin toplamı, Psikopati alt boyutu 5., 6., 7. ve 8. maddelerin toplamı ve Narsisizm alt boyutu 9., 10., 11. ve 12. maddelerin toplamı hesaplanarak ölçülmektedir. Ölçekte ters puanlanmış herhangi bir madde bulunmamaktadır.

Güvenilirlik çalışmaları sonucunda Cronbach alfa katsayılarının Psikopati alt boyutu için 0.71, Narsisizm alt boyutu için 0.87 ve Makyavelizm alt boyutu için 0.79 olduğu saptanmıştır. Test-tekrar test güvenilirlik katsayıları Psikopati, Narsisim ve Makyavelizm için sırasıyla 0.78, 0.83 ve 0.80 olarak hesaplanmıştır (Eraslan-Çapan vd., 2015).

Bu araştırmada Cronbach alfa değerleri Makyavelizm için .80, psikopati için 0.57 ve Narsisizm için 0.85 olarak bulunmuştur. Karanlık Üçlü Ölçeğinin örnek maddeleri Ek-3'te verilmiştir.

2.3.3. Genel Özyeterlik Ölçeği (GÖÖ)

Genel Özyeterlilik Ölçeği, bireylerin algılanan özyeterliliklerini genel bir bakış açısıyla değerlendirmeyi amaçlar. Bu değerlendirme, kişinin yaşamındaki stresli olaylara uyum sağlama ve günlük zorluklarla başa çıkma becerisini ortaya koymaktadır (Scholz ve Schwarzer, 2005). Schwarzer ve Jerusalem'in tarafından 1995 yılında geliştirilen bu ölçek, birçok farklı çalışmada 25'ten fazla dile uyarlanmıştır.

Tek boyutlu ve 10 maddeden oluşan ölçek, 4'lü Likert ölçeği (1=tamamen yanlış, 4=tamamen doğru) kullanılarak puanlanmakta ve puanlar 10 ile 40 arasında değişebilmektedir. Yüksek puanlar, bireyin genel özyeterliliğinin yüksek olduğunu göstermektedir (Aypay, 2010).

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanma çalışması 2010 yılında Aypay tarafından yaşları 17 ile 39 arasında değişen toplam 693 lisans ve yüksek lisans öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama sürecinde, geçerliliği değerlendirmek amacıyla Rosenberg Öz Saygı Ölçeği (RÖSÖ) ve Stresle Başa Çıkma Ölçeği (SBÖ) kullanılmıştır. SBÖ ile Genel Özyeterlilik Ölçeği arasında pozitif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunurken, RÖSÖ ile de benzer şekilde pozitif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayısı 0.83 olarak bulunmuştur. Ayrıca, sekiz hafta arayla yapılan ikinci ölçümde, test-tekrar test güvenilirliği için hesaplanan korelasyon katsayısı 0.80'dir.

Bu sonuçlar, Türkçe'ye uyarlanan ölçeğin hem geçerli hem de güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu araştırmada Genel Özyeterlik Ölçeği'nin Cronbach alfa değeri 0.84 olarak bulunmuştur. Genel Özyeterlik Ölçeğinin örnek maddeleri Ek-4'te verilmiştir.

2.3.4. Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeği (RİKÖ)

RİKÖ, flört ilişkisi, nişanlılık ya da evlilik durumundaki bireylerin kıskançlık düzeylerini değerlendirmek için 2022 yılında İpek tarafından geliştirilmiş bir ölçüm aracıdır. 16 maddeden oluşan bu ölçek, 5'li Likert tipi bir yapıya sahiptir ve üç alt boyuttan oluşmaktadır.

Birinci boyut, partnerin sosyal çevresi ve önceki ilişkileriyle ilişkili kıskançlık uyandırıcı davranışları ele aldığı için "Sosyal Çevre ve Geçmiş İlişkiler" olarak adlandırılmıştır. Bu alt boyut, 1, 2, 3, 4, 6, 7 ve 10. maddelerden oluşmaktadır. İkinci boyut ise, bireyin kıskançlık algısını ve bu algının romantik ilişkisi üzerindeki etkilerine dair düşüncelerini yansıtmakta olup "Kıskançlık Algısı" olarak adlandırılmıştır. Kıskançlık Algısı alt boyutu, 11, 12 ve 14. maddeleri içermektedir. Üçüncü boyut ise, kıskançlığın birey üzerindeki etkilerini ve buna bağlı davranışları kapsamaktadır; bu yüzden "Benlik Algısı" olarak adlandırılmıştır. Benlik Algısı alt boyutu, 5, 8, 9, 15 ve 16. maddelerden oluşmaktadır (İpek, 2022).

Geçerlik analizi sonucunda, ölçeğin KMO değeri 0.88 olarak belirlenmiştir. Ölçek, toplam varyansın %53.50'sini açıklamaktadır. İç tutarlılık katsayıları ise ölçeğin tamamı için 0.85, alt boyutlar için sırasıyla 0.83, 0.83 ve 0.71 olarak bulunmuştur.

Ölçekte ters kodlanmış madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınan puanın artması, bireyin romantik ilişkisinde kıskançlık düzeyinin de artmasına işaret etmektedir ve ölçekten toplam puan alınabilmektedir (İpek, 2022).

Bu araştırmada Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeği'nin Cronbach alfa değeri 0.86 olarak bulunmuştur. Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeğinin örnek maddeleri Ek-5'te verilmiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Google Forms aracılığıyla elektronik bir anket oluşturulmuştur. Araştırmaya dair veri toplama süreci 11 Aralık 2024 – 3 Şubat 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anket Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden katılımcılara çevrimiçi yollardan paylaşılıp uygulanmıştır. Anketteki sorular sırasıyla Kişisel Bilgi Formu ve araştırma için kullanım izinleri alınan Karanlık Üçlü Ölçeği, Genel Özyeterlik Ölçeği ve Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeğindeki sorulardan oluşmaktadır. Araştırma için alınan Etik Kurul Üst Yazısı Formu Ek-6'da verilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Bu araştırmanın analizleri SPSS for Windows 25. versiyon ile yapılmıştır. Kullanılan ölçeklerin Cronbach alfa değerleri hesaplanmış ve güvenilir olduğu bulunmuştur. Araştırmanın analizlerine başlamadan önce toplanan verilerin dağılım özelliklerini belirleyebilmek için çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Elde edilen değerler incelendiğinde yaş değişkeni dışındaki diğer gruplardan elde edilen veri setinin normal dağılım özelliği gösterdiği tespit edilmiştir. Bu yüzden verilere uygulanan testlerin parametrik testlerden olmasına karar verilmiştir. Yaş değişkenisiyle ilgili yapılan analizler ise non-parametrik testlerden seçilmiştir.

Katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin çeşitli betimsel istatistikler incelenmiştir. Romantik ilişkide kıskançlık ile karanlık üçlü kişilik özellikleri ve genel özyeterlik arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır.

Ölçeklerden alınan puanların cinsiyet açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar için t-test yapılmıştır. Yaş açısından farklılaşıp farklılaşmadığına bakmak amacıyla Kruskal Wallis H analizi uygulanmıştır. Diğer yandan ilişki durumu ve ilişki süresi açısından farklılaşıp farklılaşmadığına bakmak amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde katılımcılardan Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ), Genel Özyeterlik Ölçeği (GÖÖ) ve Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeği (RİKÖ) ile toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulguların yorumlamasına yer verilmiştir.

3.1. Katılımcıların Demografik Bilgilerine Dair Bulgular

Yetişkinlerde karanlık üçlü kişilik özellikleri ve genel özyeterlik ile romantik kıskançlığın ilişkisinin incelendiği bu çalışmaya toplamda 422 kişi katılmış, ancak yapılan uç değer analizleri sonucunda 56 ve 316 numaralı katılımcıların Karanlık Üçlü Ölçeğine ait olan Makyavelizm ve psikopati alt ölçeklerinden grubun ortalamasından 2 standart sapma üstünde değerler aldığından ve 107 ile 234 numaralı katılımcıların ise psikopati alt ölçeğinden grubun ortalamasından 3 standart sapma üstünde değerler almasından dolayı analizlere dahil edilmeyerek veri setinden çıkarımı sağlanmıştır. Bu sebeple araştırmanın örneklemini toplamda 418 kişiye düşmüştür. Katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin bulgular Tablo-1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgilerine Dair Bulgular

		Dağılım (N)	Yüzdelik Dağılım (%)
Cinsiyet	Kadın	315	75.40
	Erkek	103	24.60
Yaş	18-35 yaş	338	80.90
	36-49 yaş	58	13.90
	50 ve üzeri yaş	22	5.30
İlişki Durumu	Bekar	196	46.90
	Flört/Sevgili/Nişanlı	122	29.20
	Evli	100	23.90
İlişki Süresi	1 yıldan az	180	43.10
	1-10 yıl arası	173	41.40
	10 yıl ve üzeri	65	15.60

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo-1’e göre katılımcıların cinsiyet dağılımına bakıldığında katılımcıların %75.40’ını ($n= 315$) kadınlar oluştururken %24.60’ını ($n= 103$) erkekler oluşturmaktadır.

Katılımcıların yaşa göre dağılımına bakıldığında 18-35 yaş aralığındaki katılımcıların ($n= 338$) oranı %80.90, 36-49 yaş aralığındaki katılımcıların ($n= 58$) oranı %13.90, 50 ve üzeri yaş aralığındaki katılımcıların ($n= 22$) oranı ise %5.30'dur.

Katılımcıların ilişki durumu bakımından dağılımına bakıldığında ise katılımcıların %46.90'ı bekar ($n= 196$), %29.20'si flört/sevgili/nişanlı ($n= 122$) ve %23.90'ı ise evlilerden ($n= 100$) oluştuğu görülmektedir.

Katılımcıların ilişki süresi bakımından dağılımına bakıldığında katılımcıların %43.10'u 1 yıldan az süreli gruptan ($n= 180$) oluşurken %41.40'ı 1-10 yıl arası süreli gruptan ($n= 173$) ve %15.60'ı 10 yıl ve üzeri süreli gruptan ($n= 65$) oluşmaktadır.

3.2. Ölçeklerden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel Bulgular

Araştırmada kullanılan Karanlık Üçlü Ölçeği, Genel Özyeterlik ve Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeklerine dair ortalama, standart sapma, skewness ve kurtosis değerlerine ilişkin bulgular Tablo-2'de verilmiştir.

Tablo 2. Ölçeklerden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel Bulgular

	X	SS	Skewness	Kurtosis
Karanlık Üçlü Makyavelizm Alt Ölçeği	11.14	6.36	1.04	0.65
Karanlık Üçlü Psikopati Alt Ölçeği	10.46	5.43	1.11	1.25
Narsisizm Alt Ölçeği	17.71	8.53	0.08	-1.02
Genel Özyeterlik Ölçeği	28.77	5.66	0.08	-0.47
Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeği	49.41	10.94	-0.17	-0.02

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo-2'ye göre Karanlık Üçlü Ölçeğinin Makyavelizm alt ölçeğinin skewness ve kurtosis değerleri sırasıyla 1.04 ve 0.65'tir. Psikopati alt ölçeğinin skewness ve kurtosis değerleri sırasıyla 1.11 ve 1.25'tir. Narsisizm alt ölçeğinin skewness ve kurtosis değerleriyse sırasıyla 0.08 ve -1.02'dir.

Genel Özyeterlik Ölçeğinin skewness ve kurtosis değerleri sırasıyla 0.08 ve -0.47'dir. Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeğinin skewness ve kurtosis değerleri sırasıyla -0.17 ve -0.02'dir.

Karanlık Üçlü Ölçeğinin alt ölçeklerinden, Genel Özyeterlik Ölçeğinden ve Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeğinden elde edilen skewness ve kurtosis değerleri George ve Mallery (2010) ile Hahs-Vaughn ve Lomax'ın (2020) çalışmalarından yola çıkarak +2 ve -2 arasında değiştiği için verilerin normal dağılım özelliği gösterdiği kabul edilmektedir. Bu sebeple verilere uygulanan istatistiksel testler parametrik testler arasından seçilmiştir. Yaş değişkenine ilişkin 50 ve üzeri yaş grubundaki katılımcı sayısı 30'dan daha az olduğu için yaş ile ilgili yapılan analizlerde non-parametrik bir analiz olan Kruskal Wallis H analizi uygulanmıştır.

3.3. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Genel Özyeterliğin Romantik Kıskançlıkla Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Karanlık üçlü kişilik özellikleri ve genel özyeterliğin, romantik kıskançlıkla arasında ilişki olup olmadığını tespit edebilmek için Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo-3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Korelasyon Analizlerine Dair Bulgular

	1	2	3	4	5
1. Karanlık Üçlü Makyavelizm Alt Ölçeği	1	0.42***	0.52***	-0.02	0.14**
2. Karanlık Üçlü Psikopati Alt Ölçeği	0.42***	1	0.30***	0.20***	0.06
3. Karanlık Üçlü Narsisizm Alt Ölçeği	0.52***	0.30***	1	-0.03	0.19***
4. Genel Özyeterlik	-0.02	0.20***	-0.03	1	0.02
5. Romantik Kıskançlık	0.14***	0.06	0.19***	0.02	1

Not: 1= Karanlık Üçlü Makyavelizm Alt Ölçeği, 2=Karanlık Üçlü Psikopati Alt Ölçeği, 3= Karanlık Üçlü Narsisizm Alt Ölçeği, 4= Genel Özyeterlik, 5= Romantik Kıskançlık. ** $p<0.01$, *** $p<0.001$ **Kaynak:** Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.3.1. Karanlık Üçlü ile Romantik Kıskançlık Arasındaki İlişkiler

Tablo-3'e göre araştırmaya katılan kişilerin Makyavelizm eğilimleri ile romantik kıskançlık arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ($r= 0.14$, $p<0.001$) bir ilişki bulunmuştur. Yani bireylerin karanlık üçlü kişilik özelliklerinden Makyavelizm eğilimleri arttıkça romantik kıskançlık düzeyleri de artmaktadır.

Karanlık üçlü kişilik özelliklerinden psikopati ve romantik kıskançlık arasında ise herhangi anlamlı bir ilişki ($r= 0.06$, $p>0.05$) bulunmamıştır.

Katılımcıların narsisizm eğilimleri ile romantik kıskançlık arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki ($r= 0.19$, $p<0.001$) bulunmuştur. Yani bireylerin narsisizm eğilimleri arttıkça romantik kıskançlık düzeyleri de artmaktadır.

3.3.2. Genel Özyeterlik ile Romantik Kıskançlık Arasındaki İlişkiler

Tablo-3'e göre araştırmaya katılan kişilerin genel özyeterlikleri ile romantik kıskançlık düzeyleri arasında herhangi anlamlı bir ilişki ($r= 0.02$, $p>0.05$) bulunmamıştır.

3.4. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Çeşitli Demografik Değişkenler Açısından Farklarına İlişkin Bulgular

Karanlık üçlük kişilik özelliklerinin, genel özyeterliğin ve romantik kıskançlığın, cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar t-test yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo-4'te sunulmuştur. Yaş açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır.

Buna ek olarak ölçeklerden alınan puanların ilişki süresi ve ilişki durumu açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Anlamalı derecede farklılık görülen durumlarda farklılığın hangi gruplar arasında gerçekleştiğini belirleyebilmek için Scheffe çoklu karşılaştırma (post-hoc) testleri yapılmıştır. Bu analizler sonucunda elde edilen sonuçlar Tablo-5, Tablo-6 ve Tablo-7’de sunulmuştur.

3.4.1. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Cinsiyet Açısından Farkına İlişkin Bulgular

Karanlık üçlü kişilik özellikleri, genel özyeterlik ve romantik kıskançlık açısından ölçeklerden alınan puanlarda cinsiyete göre fark olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar t-test uygulanmıştır.

Tablo-4’e göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özellikleri ve genel özyeterlik açısından cinsiyete göre fark bulunmuştur. Romantik kıskançlık açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 4. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Cinsiyet Açısından Farkına İlişkin Bulgular

	Kadın		Erkek		t
	X	SS	X	SS	
Makyavelizm	10.58	5.82	12.83	7.57	2.75*
Psikopati	9.90	5.12	12.17	6.00	3.44*
Narsisizm	17.46	8.46	18.48	8.75	1.03
Genel Özyeterlik	27.81	5.35	31.69	5.60	6.17*
Romantik Kıskançlık	48.79	10.66	51.33	11.60	1.97

* $p < 0.05$

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo-4'e göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden Makyavelizm açısından cinsiyete göre fark bulunmuştur. Erkeklerin Makyavelizm alt ölçeğinden aldığı puanlar (*Ort.* =12.83, *SS* =7.57) kadınların Makyavelizm alt ölçeğinden (*Ort.* =10.58, *SS* =5.82) aldığı puanlardan anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Yani erkeklerin karanlık üçlü kişilik özelliklerinden Makyavelizm'e olan eğilimleri kadınlardan daha fazladır.

Tablo-4'e göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden psikopati açısından cinsiyete göre fark bulunmuştur. Erkeklerin psikopati alt ölçeğinden aldığı puanlar (*Ort.* =12.17, *SS* =6.0) kadınların psikopati alt ölçeğinden (*Ort.* =9.90, *SS* =5.12) aldığı puanlardan anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Yani erkeklerin karanlık üçlü kişilik özelliklerinden psikopatiye olan eğilimleri kadınlardan daha fazladır.

Tablo-4'e göre narsisizm alt ölçeğinden alınan puanlar açısından bakıldığında ise kadınların puanları (*Ort.* =17.46, *SS* =8.46) ile erkeklerin puanları (*Ort.* =18.48, *SS* =8.75) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Yani erkeklerin karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizme olan eğilimleri ile kadınların narsisizme olan eğilimleri benzer şekilde seyretmektedir.

Tablo-4'e göre yapılan analiz sonucunda genel özyeterlik açısından cinsiyete göre fark bulunmuştur. Erkeklerin genel özyeterlik ölçeğinden aldığı puanlar (*Ort.* =31.69, *SS* =5.60) kadınların genel özyeterlik ölçeğinden aldığı puanlardan (*Ort.* =27.81, *SS* =5.35) anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Yani erkeklerin genel özyeterlikleri kadınların genel özyeterliklerinden daha fazladır.

Tablo-4'e göre romantik kıskançlık açısından bakıldığında ise kadınların romantik kıskançlık ölçeğinden aldığı puanlar (*Ort.* =48.79, *SS* =10.66) ile erkeklerin romantik kıskançlık ölçeğinden aldığı puanlar (*Ort.* =51.33, *SS* =11.60) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Yani erkeklerin romantik kıskançlık düzeyleri ile kadınların romantik kıskançlık düzeyleri benzer şekilde seyretmektedir.

3.4.2. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Yaş Açısından Farkına İlişkin Bulgular

Karanlık Üçlü, Genel Özyeterlik ve Romantik İlişkide Kıskançlık ölçeklerinden alınan puanların yaş açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H analizi yapılmıştır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için pairwise comparisons testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo-5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın Yaş Açısından Farkına İlişkin Bulgular

	18-35 yaş N=338 (1)		36-49 yaş N=58 (2)		50 ve üzeri yaş N=22 (3)			
	X _{sıra}	sd	X _{sıra}	sd	X _{sıra}	sd	H	Fark
KÜÖ Makyavelizm Alt Ölçeği	221.16	2	154.34	2	175.73	2	17.06 ***	2<1
KÜÖ Psikopati Alt Ölçeği	216.08	2	165.36	2	224.82	2	9.16 **	2<1
KÜÖ Narsisizm Alt Ölçeği	223.39	2	153.33	2	144.23	2	23.47 ***	2,3<1
Genel Özyeterlik	197.22	2	261.60	2	260.84	2	18.31 ***	1<2,3
Romantik İlişkide Kıskançlık	212.57	2	199.02	2	190.05	2	1.23	

***p<0.01, ***p<0.001*

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo-5'e göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden Makyavelizm açısından yaşa göre fark bulunmuştur ($H = 17.06, p < 0.001$). 18-35 yaş aralığındaki bireylerin aldığı puanlar 36-49 yaş aralığındaki bireylerin Makyavelizm alt ölçeğinden aldığı puanlardan anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Yani 18-35 yaş aralığındaki bireylerin Makyavelizm'e olan eğilimleri 36-49 yaş aralığındaki bireylerden daha fazladır.

Tablo-5'e göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden psikopati açısından yaşa göre fark bulunmuştur ($H = 9.16, p < 0.01$). 18-35 yaş aralığındaki bireylerin aldığı puanlar 36-49 yaş aralığındaki bireylerin psikopati alt ölçeğinden aldığı puanlardan anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Yani 18-35 yaş aralığındaki bireylerin psikopatiye olan eğilimleri 36-49 yaş aralığındaki bireylerden daha fazladır.

Tablo-5'e göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizm açısından yaşa göre fark bulunmuştur ($H = 23.47, p < 0.001$). 18-35 yaş aralığındaki bireylerin aldığı puanlar hem 36-49 yaş aralığındaki bireylerin narsisizm alt ölçeğinden aldığı puanlardan hem 50 ve üzeri yaş grubundaki bireylerin aldığı puanlardan anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Bu doğrultuda 18-35 yaş arasındaki bireylerin 36-49 yaş ile 50 ve üzeri yaş aralığındaki bireylere kıyasla karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizme olan eğilimlerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir.

Tablo-5'e göre genel özyeterlik açısından gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($H = 18.31, p < 0.001$). 18-35 yaş aralığındaki bireylerin hem 36-49 yaş arasındaki bireylerden hem de 50 ve üzeri yaş grubundaki bireylerden anlamlı düzeyde daha düşük puan aldıkları görülmüştür. Bu doğrultuda 18-35 yaş arasındaki bireylerin 36-49 yaş ile 50 ve üzeri yaş aralığındaki bireylere kıyasla genel özyeterlik düzeylerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir.

Tablo-5'e bakıldığında romantik ilişkide kıskançlık ($H = 1.23, p > 0.05$) açısından yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu doğrultuda romantik ilişkide kıskançlığın yaşa göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılabilmektedir.

3.4.3. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın İlişki Durumu Açısından Farkına İlişkin Bulgular

Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri, Genel Özyeterlik ve Romantik İlişkide Kıskançlık ölçeklerinden alınan puanların ilişki durumu açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe çoklu karşılaştırma (post-hoc) testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo-6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın İlişki Durumu Açısından Farkına İlişkin Bulgular

	Bekar (1)		Flört/Sevgili/Nişanlı (2)		Evli (3)			
	X	SS	X	SS	X	SS	F	Fark
KÜÖ	11.89	6.41	12.03	6.85	8.56	4.82	11.34***	3<1,2
Makyavelizm								
Alt Ölçeği								
KÜÖ	10.48	5.38	11.12	5.90	9.61	4.81	2.15	
Psikopati Alt								
Ölçeği								
KÜÖ	18.65	8.14	19.10	8.46	14.17	8.47	12.02***	3<1,2
Narsisizm								
Alt Ölçeği								
Genel	27.72	5.37	28.5	5.12	31.14	6.18	12.96***	1,2<3
Özyeterlik								
Romantik	49.11	9.75	50.55	10.69	48.62	13.22	1.00	
İlişkide								
Kıskançlık								

*** $p < 0.001$

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo-6'ya göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden Makyavelizm açısından ilişki durumuna göre fark bulunmuştur [$F(2, 415) = 11.34, p < 0.001$]. Evli bireylerin aldığı puanlar ($Ort. = 8.56, SS = 4.82$) hem bekar bireylerin Makyavelizm alt ölçeğinden aldığı puanlardan ($Ort. = 11.89, SS = 6.41$) hem flört/sevgili/nişanlı bireylerin aldığı puanlardan ($Ort. = 12.03, SS = 6.85$) anlamlı bir şekilde daha düşüktür. Yani evli bireylerin Makyavelizm'e olan eğilimleri bekar ve flört/sevgili/nişanlı bireylerden daha azdır.

Tablo-6'ya göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden psikopati açısından ilişki durumuna göre fark bulunmamıştır [$F(2, 415) = 2.15, p > 0.05$]. Bu doğrultuda psikopatinin ilişki durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılabilmektedir.

Tablo-6'ya göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizm açısından ilişki durumuna göre fark bulunmuştur [$F(2, 415) = 12.02, p < 0.001$]. Evli bireylerin aldığı puanlar ($Ort. = 14.17, SS = 8.47$) hem bekar bireylerin narsisizm alt ölçeğinden aldığı puanlardan ($Ort. = 18.65, SS = 8.14$) hem flört/sevgili/nişanlı bireylerin aldığı puanlardan ($Ort. = 19.10, SS = 8.46$) anlamlı bir şekilde daha düşüktür. Bu doğrultuda evli bireylerin bekar ve flört/sevgili/nişanlı bireylere kıyasla karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizme olan eğilimlerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir.

Tablo-6'ya göre yapılan analiz sonucunda genel özyeterlik açısından [$F(2, 415) = 12.96, p < 0.001$] gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Yapılan analiz sonucunda genel özyeterlik puanları açısından ilişki durumu evli olan bireylerin ($Ort. = 31.14, SS = 6.18$) hem ilişki durumu bekar olan bireylerden ($Ort. = 27.72, SS = 5.37$) hem de ilişki durumu flört/sevgili/nişanlı olan bireylerden ($Ort. = 28.5, SS = 5.12$) anlamlı düzeyde daha yüksek puan aldıkları görülmüştür. Bu doğrultuda ilişki durumu evli olan bireylerin ilişki durumu bekar ile flört/sevgili/nişanlı olan bireylere kıyasla genel özyeterlik düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir.

Tablo-6'ya göre romantik ilişkide kıskançlık ölçeğinden alınan puanlar açısından [$F(2, 415) = 1.00, p > 0.05$] gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu doğrultuda romantik ilişkide kıskançlığın ilişki durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılabilmektedir.

3.4.4. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın İlişki Süresi Açısından Farkına İlişkin Bulgular

Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri, Genel Özyeterlik ve Romantik İlişkide Kıskançlık ölçeklerinden alınan puanların ilişki süresi açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe çoklu karşılaştırma (post-hoc) testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo-7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Genel Özyeterlik ve Romantik Kıskançlığın İlişki Süresi Açısından Farkına İlişkin Bulgular

	1 yıldan az (1)		1-10 yıl arası (2)		10 yıl ve üzeri (3)			
	X	SS	X	SS	X	SS	F	Fark
KÜÖ	12.37	6.59	10.92	6.41	8.28	4.35	10.53***	3<1,2
Makyavelizm								
Alt Ölçeği								
KÜÖ	11.17	5.88	10.35	5.18	8.80	4.34	4.71**	3<1
Psikopati Alt								
Ölçeği								
KÜÖ	19.15	8.37	17.65	8.61	13.89	7.64	9.45***	3<1,2
Narsisizm								
Alt Ölçeği								
Genel	27.09	5.43	29.68	5.01	30.98	6.60	16.28***	1<2,3
Özyeterlik								
Romantik	49.76	10.47	49.49	10.31	48.25	13.64	0.46	
İlişkide								
Kıskançlık								

** $p<0.01$, *** $p<0.001$

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo-7'ye göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden Makyavelizm açısından ilişki süresine göre fark bulunmuştur [$F(2, 415) = 10.53, p < 0.001$]. İlişki süresi 10 yıl ve üzeri bireylerin aldığı puanlar ($Ort. = 8.28, SS = 4.35$) hem ilişki süresi 1 yıldan az bireylerin Makyavelizm alt ölçeğinden aldığı puanlardan ($Ort. = 12.37, SS = 6.59$) hem ilişki süresi 1-10 yıl olan bireylerin aldığı puanlardan ($Ort. = 10.92, SS = 6.41$) anlamlı bir şekilde daha düşüktür. Yani ilişki süresi 10 yıl ve üzeri bireylerin Makyavelizm'e olan eğilimleri ilişki süresi 1 yıldan az ve 1-10 yıl arası olan bireylerden daha azdır.

Tablo-7'ye göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden psikopati açısından ilişki durumuna göre fark bulunmuştur [$F(2, 415) = 4.71, p < 0.01$]. İlişki süresi 10 ve üzeri yıl olan bireylerin psikopati alt ölçeğinden aldığı puanlar ($Ort. = 8.80, SS = 4.34$) ilişki süresi 1 yıldan az olan bireylerin aldığı puanlardan ($Ort. = 11.17, SS = 5.88$) anlamlı bir şekilde daha düşüktür. Yani ilişki süresi 10 yıl ve üzeri bireylerin psikopatiye olan eğilimleri ilişki süresi 1 yıldan az olan bireylerden daha azdır.

Tablo-7'ye göre yapılan analiz sonucunda karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizm açısından ilişki süresine göre fark bulunmuştur [$F(2, 415) = 9.45, p < 0.001$]. İlişki süresi 10 yıl ve üzeri olan bireylerin aldığı puanlar ($Ort. = 13.89, SS = 7.64$) hem ilişki süresi 1 yıldan az bireylerin narsisizm alt ölçeğinden aldığı puanlardan ($Ort. = 19.15, SS = 8.37$) hem ilişki süresi 1-10 yıl arası olan bireylerin aldığı puanlardan ($Ort. = 17.65, SS = 8.61$) anlamlı bir şekilde daha düşüktür. Bu doğrultuda ilişki süresi 10 yıl ve üzeri olan bireylerin ilişki süresi 1 yıldan az ve 1-10 yıl arası olan bireylere kıyasla karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizme olan eğilimlerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir.

Tablo-7'ye göre yapılan analiz sonucunda genel özyeterlik ölçeğinden alınan puanlar açısından [$F(2, 415) = 16.28, p < 0.001$] gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Yapılan analiz sonucunda genel özyeterlik puanları açısından ilişki süresi 1 yıldan az olan bireylerin ($Ort. = 27.09, SS = 5.43$) hem ilişki süresi 1-10 yıla olan bireylerden ($Ort. = 29.68, SS = 5.01$) hem de ilişki süresi 10 ve üzeri yıl olan bireylerden ($Ort. = 30.98, SS = 6.60$) anlamlı düzeyde daha düşük puan aldıkları görülmüştür. Bu doğrultuda ilişki süresi 1 yıldan az olan bireylerin ilişki süresi 1-10

yıla olan bireyler ile ilişki süresi 10 ve üzeri yıl olan bireylere kıyasla genel özyeterlik düzeylerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir.

Tablo-7'ye göre romantik ilişkide kıskançlık ölçeğinden alınan puanlar açısından [$F(2,415) = 0.46, p > .05$] gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu doğrultuda romantik ilişkide kıskançlığın ilişki süresine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılabilmektedir.

4. TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde, karanlık üçlü kişilik özellikleri (Makyavelizm, psikopati, narsisizm), genel özyeterlik ve romantik kıskançlık değişkenlerine ilişkin yapılan analizlerden elde edilen bulgular, ilgili literatür eşliğinde tartışılmıştır.

Bu çalışmada yetişkin bireylerde karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ve genel özyeterliğin, romantik kıskançlıkla arasındaki ilişki incelenmiş ve karanlık üçlü kişilik özellikleri, genel özyeterlik ve romantik kıskançlık düzeylerinde farklılıklara yol açabilecek cinsiyet, yaş, ilişki durumu ve ilişki süresi gibi çeşitli sosyodemografik değişkenler de ele alınmıştır.

Araştırmanın örneklemini 315'i kadın 103'ü erkek olmak üzere toplam 418 yetişkin bireyden oluşmaktadır. Bu çalışmanın kadın katılımcı sayısı diğer pek çok çalışmada da olduğu gibi erkek katılımcı sayısından belirgin düzeyde fazlalık göstermektedir. Katılımcı sayısındaki bu cinsiyet farkının sebebi kadınların bilimsel araştırmalara katılmanın sonucunda hissetmiş oldukları yardımseverlik duygusunun erkeklere göre daha yüksek ve daha tatmin edici düzeyde olması olabilir. Buna ek olarak katılımcı sayısında görülen cinsiyet farkında kadınların daha az fiziksel efor gerektirecek konularda yardım etmek için erkeklere göre daha fazla motive olmaları rol oynuyor olabilir.

Katılımcıların yaşa göre dağılımına bakıldığında ise 18-35 yaş arası 338, 36-49 yaş arası 88, 50 ve üzeri yaştan ise 22 katılımcının olduğu görülmektedir. Araştırmaya çoğunlukla 18-35 yaş aralığındaki bireylerin katılması bu yaş aralığındaki bireylerin sosyal medyayı daha aktif bir şekilde kullanmasından kaynaklanıyor olabilir. Buna ek olarak üniversite çağındaki bireylerin çeşitli bilimsel araştırmalara daha fazla maruz kalmasından kaynaklı katılımcı sayısında böyle bir farklılığın olduğu söylenebilir.

Katılımcıların ilişki süresine göre dağılımına bakıldığında ilişkisi 1 yıldan kısa süren gruptan 180 kişi, ilişkisi 1-10 yıl arası süren gruptan 173 kişi katıldığı görülmektedir. Bu değişken açısından örneklemin daha dengeli dağıldığından söz edilebilir ancak ilişkisi 10 yıl ve üzeri süren gruptan ise 65 katılımcı katıldığı görülmektedir.

Bu grupta görülen belirgin katılımcı sayısı azlığının sebebi 10 yıl ve üzeri sürede ilişkisi olan gruptaki kişilerin yaş ortalamasının daha yüksek olması ve bu sebeple online yürütülen araştırmalara katılımda gerekli şartları yerine getirme konusunda daha fazla zorlanma yaşamış olmaları olabilir.

Katılımcıların ilişki durumu açısından dağılımına bakıldığında ise 196 bekar katılımcı, 122 flört/sevgili/nişanlıya sahip katılımcı ve 100 evli katılımcı olduğu görülmektedir. Bekar grubundaki katılımcı sayısındaki fazlalığın, pek çok çalışmada olduğu gibi bu çalışmaya da çok sayıda üniversite öğrencisinin katılmış olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

Makyavelizm ile romantik kıskançlık arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Mevcut çalışmadaki bu durum, Makyavelist bireylerin kişilik özelliklerinden kaynaklı olarak ilişkilerinde kıskançlığı kullanarak partnerlerini manipüle etme ve kontrol altında tutma eğilimleriyle açıklanabilir. White (1984) ile Jones ve Paulhus'un, (2009) ve Yazar'ın (2021) çalışmalarında da benzer bulgular elde edilmiş ve Makyavelist bireylerin kıskançlığı stratejik bir araç olarak kullanabilecekleri belirtilmiştir.

Meehan'ın (2001) çalışmasına benzer bir şekilde bu araştırmada da psikopati ile romantik kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Mevcut çalışmadaki bu sonuç, psikopati kişilik özellikleri belirgin olan bireylerin düşük duygusal bağlılık ve empati eksikliği nedeniyle kıskançlık hissetme olasılıklarının daha düşük olabileceğini düşündürmektedir. Literatürde, psikopati özellikleri gösteren bireylerin daha çok anlık dürtüsel davranışlar sergiledikleri ve uzun vadeli romantik bağlanma eğilimlerinin düşük olduğu belirtilmektedir (Hare, 1994; Jonason ve Webster, 2012).

Katılımcıların romantik kıskançlık düzeyleri ile karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizmin arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Narsisist bireyler, yüksek benlik değerine sahip olmaları ve onaylanma ihtiyaçları nedeniyle daha yüksek seviyede kıskançlık gösterebilirler (Campbell ve Foster, 2002; Toplu-Yaşlıoğlu ve Atılgan, 2018). Literatüre bakıldığında Balzen ve diğerleri (2022) ile Ponti ve diğerleri (2019), narsisizm ve kıskançlık üzerine yürütmüş oldukları bir çalışmada özellikle kırılgan narsist bireylerin daha yüksek romantik kıskançlık gösterdiğini bulmuştur.

Araştırma bulguları, genel özyeterlik ile romantik kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını göstermektedir. Mevcut çalışmadaki bu sonuç, toplumdaki genel inanın aksine özyeterliğin kıskançlık seviyelerini doğrudan etkilemeyebileceğini düşündürmektedir. Literatürde, özyeterliği yüksek bireylerin ilişkilerinde daha güvenli ve bağımsız oldukları belirtilmekle birlikte, kıskançlık ile doğrudan ilişki kuran çalışmalar sınırlıdır (Bandura, 1997). Bu çalışmada kıskançlığın romantik boyutu üzerine çalışılmıştır. Genel özyeterliğin kıskançlığın diğer türleri veya kıskançlıkla ilişkili diğer değişkenlerle (arkadaş kıskançlığı, haset, gıpta) ilişkili olması söz konusu olabilir. Buna ek olarak romantik kıskançlıkla romantik özyeterlik değişkenleri ele alınarak bir çalışma yapıldığında araştırma sonuçları daha farklı olabilir.

Erkeklerin Makyavelizm puanlarının kadınlardan anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu durum, erkeklerin sosyal ilişkilerde daha stratejik ve manipülatif olma eğilimleri ile açıklanabilir (Ali ve Chamorro-Premuzic, 2009). Mevcut çalışmadaki bu sonuçta erkeklerin günlük hayatta kurmuş oldukları ilişkilendirmelerin temelinde daha faydacı bir yaklaşımın olmasından dolayı Makyavelizm seviyelerinin daha yüksek olması etkili bir faktör olmuş olabilir.

18-35 yaş aralığındaki bireylerin Makyavelizm'e olan eğilimleri 36-49 yaş aralığındaki bireylere göre daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgu, yaş ilerledikçe bireylerin manipülatif ve çıkarıcı tutumlardan uzaklaştığını düşündürmektedir. Özsoy ve Ardıç (2017) ile Yetişer (2014)'in çalışmalarında da benzer şekilde, genç bireylerin daha yüksek Makyavelist özellikler sergilediği rapor edilmiştir. Mevcut çalışmadaki bu sonuç, genç bireylerin kimlik gelişimi sürecinde daha fazla stratejik ve çıkar temelli davranışlara eğilim göstermesiyle açıklanabilir.

Evli bireylerin Makyavelizm puanları bekar ve flört/sevgili/nişanlı bireylerden daha düşük bulunmuştur. Mevcut çalışmadaki bu sonuç, evli bireylerin Makyavelizm puanlarının bekar ve flört/sevgili/nişanlılık ilişkisi yaşayan bireylerden anlamlı düzeyde daha düşük olması, evlilik kurumunun bireyleri daha dürüst ve şeffaf davranmaya teşvik ettiğini göstermesinden dolayı olabilir.

Bu sonuç McHoskey (2001) ile Brewer ve Abell (2017)'in çalışmalarındaki bulgularla uyumludur. Makyavelizm, çoğunlukla manipülatif ve yüzeysel ilişkilerle ilişkilendirilirken, evlilik gibi daha kalıcı ve güven temelli birlikteliklerde bu özelliklerin daha az ortaya çıkması beklenebilir.

İlişki süresi 10 yıl ve üzeri olan bireylerin Makyavelizm puanları daha kısa süreli birliktelikleri olan gruplara göre daha düşük bulunmuştur. Mevcut çalışmadaki bu sonuç uzun süreli ilişkilerde bireylerin daha az stratejik ve daha fazla empati temelli davranışlar sergilediğinden dolayı olabilir. Uzun süreli ilişkilerde güvenin inşa edilmiş olması, bireylerin karşı tarafı kontrol etme veya yönlendirme ihtiyacını azaltabilir.

Elde edilen bulgular erkeklerin psikopati puanlarının kadınlara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Literatürde de erkeklerin daha yüksek psikopati puanlarına sahip olduğu ve bunun saldırganlık, empati eksikliği ve antisosyal davranışlarla ilişkili olduğu belirtilmektedir (Lynam ve Derefinko, 2006). Evrimsel psikoloji açısından bakıldığında geçmişten günümüze erkeklere ve kadınlara özgü bir takım kalıp davranışların varlığı söz konusu olmuştur. Daha savunmacı ve yer yer saldırganlık eğilimleri gösteren erkeklerin bu yönü, mevcut çalışmada yapılan kişilik özellikleri ölçümünde psikopati değerlerinin yükselmesine katkı sağlayan faktörlerden biri olabilir.

18-35 yaş aralığındaki bireylerin psikopatiye olan eğilimleri 36-49 yaş aralığındaki bireylere göre daha yüksek bulunmuştur. Mevcut çalışmadaki bu sonuç, genç bireylerin impulsivite, empati eksikliği ve risk alma davranışlarının genç yaşlarda daha fazla görüldüğünü açıklayabilir. Aydoğan ve Serbest (2016), psikopat bireylerin düşük empati ve yüksek antisosyal davranış eğilimleriyle tanımlandığını ifade etmiştir. Bu durum, gelişimsel psikoloji perspektifinden, duygusal olgunluğun yaşla birlikte artmasıyla açıklanabilir.

Psikopati açısından ilişki durumuna göre bakıldığında gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Mevcut çalışmadaki bu sonuç, psikopatik eğilimlerin bireylerin ilişki yaşama biçiminden ziyade kişilik yapısının daha derin ve durağan bir özelliği olduğundan dolayı açıklanabilir.

İlişki süresi 10 ve üzeri yıl olan bireylerin ilişki süresi 1 yıldan az olan bireylere kıyasla daha düşük psikopati puanları aldıkları görülmüştür. Mevcut çalışmadaki bu sonuç, uzun süreli ilişkilerde empati, sorumluluk ve bağ kurma yetilerinin daha gelişmiş olduğunu göstermektedir. Massar ve diğerlerinin (2016) psikopat bireylerin kıskançlıkla ilişkilerinde kontrol ve intikam motivasyonları taşıdığı bulgusu, bu eğilimlerin uzun ilişkilerde zayıfladığını düşündürülebilir.

Kadınların narsisizm puanları ile erkeklerin narsisizm puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Literatürde, narsisizmin cinsiyetler arasında değişkenlik gösterebileceği belirtilmekle birlikte herhangi cinsiyet farkı olmadığından bahseden çalışmalar da mevcuttur (Grijalva, 2015). Kadın erkek fark etmeksizin sosyal medya kullanımının insanlar tarafından daha çok yaygınlaşmasıyla birlikte narsisizm gibi bir takım psikolojik kavramlara dair daha fazla maruz kalma durumu söz konusudur. Bu durum bireylerde konuya dair bilinçlenmeye sebep olmuş olabilir ve her iki cinsiyetinde de buna eşit derecede maruz kalmasından dolayı mevcut çalışmada herhangi bir cinsiyet farkı elde edilmemiş olabilir.

18-35 yaş aralığındaki bireylerin narsisizme olan eğilimleri hem 36-49 yaş aralığındaki bireylere hem 50 ve üzeri yaş grubundaki bireylere göre daha yüksek bulunmuştur. Mevcut çalışmadaki sonuç, bu yaş grubundaki bireylerin benlik imajını koruma, sosyal onay arama ve dikkat çekme arzularının daha fazla olmasıyla ilişkili olabilir. Campbell (1999) ile Morf ve Rhodewalt (2001), genç bireylerin narsistik eğilimlerinin sosyal ortamlarda kendini gösterme ve onay arama ihtiyacından kaynaklandığını vurgulamaktadır.

Evli bireylerin narsisizm puanları bekar ve flört/sevgili/nişanlı bireylerden daha düşük bulunmuştur. Mevcut çalışmadaki bu sonuç, narsistik eğilimlerin daha çok kısa süreli ve dikkat merkezli ilişkilerde öne çıktığını düşündürülebilir.

İlişki süresi 10 ve üzeri yıl olan bireylerin narsisizm puanları ilişki süresi 1 yıldan az ve 1-10 yıl arası olan bireylerden daha düşük bulunmuştur. Mevcut çalışmadaki bu sonuç, uzun süreli ilişkilerin bireylerde daha az dış odaklı davranışlara yol açtığını ve bireylerin ilişki içinde daha içten ve bağlı bir yapıya yöneldiğini göstermektedir.

Tortoriello ve diğerkleri (2017), narsistik bireylerin kıskançlığı ilişkiiyi test etme veya kontrol kurma amacıyla kullandığını belirtmiş; bu davranışların zamanla zayıflayabileceğini öne sürmüştür.

Erkeklerin genel özyeterlik ölçeğinden aldığı puanlar, kadınların puanlarından anlamlı şekilde daha yüksektir. Bu durum, toplumsal roller ve erkeklerin genellikle daha bağımsız yetiştirilmesiyle açıklanabilir (Scholz vd., 2005). Mevcut çalışmadaki sonuç, özellikle Türkiye gibi erkek egemenliğin hissedilir şekilde baskın olduğu ülkelerde toplumun yapısı ve ailenin yetiştirme tarzıyla da ilişkili olarak genel özyeterlik bakımından erkeklerin kadınlara kıyasla daha yüksek puanlar almış olmasından dolayı olabilir.

18-35 yaş grubundaki bireylerin genel özyeterlik düzeyleri, 36-49 yaş ve 50 yaş üzeri bireylere kıyasla anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur. Bu bulgu, yaş ilerledikçe bireylerin deneyim kazanmaları ve problem çözme becerilerinin gelişmesiyle açıklanabilir (Bandura, 1997). Mevcut çalışmadaki sonuç, zaman içerisinde çeşitli deneyimlerle karşılaşmak ve bunlarla mücadele etmek kişilerin özyeterlikte ve özyeterliğe dair olan algılarında olumlu yönde bir etkiye sahip olmasıyla açıklanabilir.

Evli bireylerin genel özyeterlik seviyelerinin, bekar ve flörtü/sevgilisi/nişanlısı olan bireylerden anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görölmüştür. Bu durum, evlilik sürecinde bireylerin daha fazla sorumluluk alması ve duygusal destek mekanizmalarının daha güçlü olmasıyla açıklanabilir (Caprara vd., 2004). Mevcut çalışmadaki bu sonuç, evli bireylerin partnerlerine karşı daha fazla sorumluluk hissediyor olması, ilişkide bağlılık ve ilişki özyeterliğiyle ilgili olabilir.

1 yıldan kısa süreli ilişkisi olan bireylerin genel özyeterlik seviyeleri, 1-10 yıl ve 10 yıl üzeri ilişkisi olan bireylere kıyasla daha düşük bulunmuştur. Uzun süreli ilişkilerde bireylerin kendilerini daha güvenli hissetmeleri ve ilişkisel problem çözme becerilerinin gelişmesi, bu sonucu destekleyen olası açıklamalardır (Harter, 1999). Mevcut çalışmadaki sonuç, bireylerin ilişki süreleri arttıkça o ilişkiye ve geleceğe dair güvenin sağlanmasında olumlu yönde bir etki söz konusu olmasıyla ilişkili olabilir. Bu durumun özyeterlikle de ilişkili olması beklenebilir.

Araştırma bulguları romantik kıskançlığın cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Erkekler ve kadınlar arasında kıskançlık seviyeleri açısından anlamlı bir fark bulunmaması, kıskançlığın bireysel ve durumsal faktörlere bağlı olarak değişebileceğini düşündürmektedir (Buss, 1997; Pines ve Aronson, 1983). Mevcut çalışmadaki bu sonuç romantik kıskançlığın her iki cinsiyette de görüldüğünden ancak kıskançlığın etkilerinin ya da bunu davranışa dökme biçimlerinin çeşitli yönlerden farklılıklar göstermesinden kaynaklanmış olabilir.

Bulgular, romantik kıskançlığın yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Literatürde, yaşı kıskançlık üzerindeki etkisinin genellikle kişilik özellikleri ve bağlanma stilleri ile etkileşimli olduğu belirtilmektedir (Levine vd., 2012). Mevcut çalışmadaki sonuçlar neticesinde yaşı romantik kıskançlıkla olan ilişkisine dair daha detaylı incelemelere gerek olabilir.

Analiz sonucunda romantik kıskançlık düzeyleri açısından ilişki durumuna göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Literatürde, kıskançlığın ilişki sürecinden çok bireysel güvenlik algısı ve bağlanma tarzlarıyla ilişkili olduğu öne sürülmektedir (Pines ve Aronson, 1983). Mevcut çalışmadaki bu sonuç aslında kişilerin ilişkilerinde yaşamış oldukları romantik kıskançlığın, ilişkinin türünden ziyade kişilerin bir takım bireysel psikolojik etmenleriyle ilişkili olmasıyla açıklanabilir.

Araştırma bulgularına göre, romantik kıskançlık düzeyleri ilişki süresine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Uzun süreli ilişkilerde kıskançlığın azalması beklenen bir durum olsa da bazı bireylerde kıskançlık seviyesinin ilişki süresinden bağımsız olarak devam edebileceği belirtilmektedir (Guerrero ve Andersen, 1998). Mevcut çalışmadaki sonuçta, daha önce de bahsedildiği üzere kıskançlığın ilişkisel bir etken olmak yerine daha bireysel bir etken olmasından kaynaklı olarak kıskançlık düzeylerinde ilişki süresi yerine kişilerin kendi psikolojik ardaalanları daha etkili olabilir.

SONUÇ

Bu araştırmada yetişkin bireylerde karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ve genel özyeterliğin, romantik kıskançlık ile arasındaki ilişki incelenmiş ve araştırmanın değişkenlerinin düzeylerinde farklılığa yol açabilecek çeşitli demografik değişkenler de ele alınmıştır. Bu bölümde yetişkin bireylerde karanlık üçlü kişilik özellikleri, genel özyeterlik ve romantik kıskançlıkla ilişkili analizlerden elde edilen sonuçlara ve çalışmayla ilgili çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Araştırma Türkiye’de yaşayan 18-64 yaş arası 315’i kadın 103’ü erkek olmak üzere, toplam 418 yetişkin bireyle yürütülmüştür. Yapılan analizler sonucunda elde edilen sonuçlar aşağıda ifade edilmiştir:

- Kişilerin karanlık üçlü kişilik özelliklerinden Makyavelizm eğilimleri arttıkça romantik kıskançlık düzeyleri de artmaktadır.
- Kişilerin karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizm eğilimleri arttıkça romantik kıskançlık düzeyleri de artmaktadır.
- Kişilerin karanlık üçlü kişilik özelliklerinden psikopati eğilimleri ile romantik kıskançlık arasında ise herhangi anlamlı bir ilişki yoktur.
- Kişilerin genel özyeterlikleri ile romantik kıskançlık düzeyleri arasında herhangi anlamlı bir ilişki yoktur.
- Erkeklerin karanlık üçlü kişilik özelliklerinden Makyavelizm’e olan eğilimleri kadınlardan daha fazladır.
- Erkeklerin karanlık üçlü kişilik özelliklerinden psikopatiye olan eğilimleri kadınlardan daha fazladır.
- Erkeklerin karanlık üçlü kişilik özelliklerinden narsisizme olan eğilimleri ile kadınların narsisizme olan eğilimleri arasında fark yoktur.
- Erkeklerin genel özyeterlikleri kadınların genel özyeterliklerinden daha fazladır.
- Erkeklerin romantik kıskançlık düzeyleri ile kadınların romantik kıskançlık düzeyleri arasında fark yoktur.

- Kişilerin romantik ilişkide kıskançlık düzeyleri yaşa göre farklılaşmamaktadır.

- Kişilerin romantik ilişkide kıskançlık düzeyleri ilişki durumuna göre farklılaşmamaktadır.

- Kişilerin romantik ilişkide kıskançlık düzeyleri ilişki süresine göre farklılaşmamaktadır.

- Kişilerin genel özyeterlik düzeyleri yaş arttıkça artmaktadır.

- Evli olan bireylerin genel özyeterlikleri diğer ilişki durumundakilere göre daha fazladır.

- Kişilerin ilişki süreleri arttıkça genel özyeterlikleri de artmaktadır.

Yapılan araştırmadan elde edilen bulguların ışığında bazı önerilere de yer verilmektedir. Bu araştırmanın bulguları, karanlık üçlü kişilik özellikleri, genel özyeterlik ve romantik kıskançlık arasındaki ilişkilerin belirli demografik değişkenlere göre nasıl farklılık gösterebileceğini ortaya koymaktadır. Özellikle, Makyavelizm ve narsisizm ile romantik kıskançlık arasındaki pozitif yöndeki ilişkiler, bireylerin ilişkilerde manipülatif ve benmerkezci tutumlarının kıskançlık düzeylerini etkileyebileceğini düşündürmektedir. Ancak psikopati ve genel özyeterlik ile romantik kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmamış olması, kıskançlığın farklı psikolojik süreçler ve bağlamsal faktörlerle şekillendiğini göstermektedir.

- Bu araştırmanın sonuçları doğrultusunda, romantik ilişkilerde sağlıklı iletişim becerilerinin geliştirilmesi ve güven temelli bağlanmanın teşvik edilmesi önerilmektedir.

- Çift terapilerinde bireylerin kıskançlık duygularını nasıl yöneteceklerini öğrenmeleri ve ilişki içerisindeki manipülatif eğilimlerinin farkına varmalarının sağlanması önerilmektedir.

- Ayrıca genel özyeterlik seviyelerinin artırılması amacıyla öz yeterliği geliştiren bireysel ve grup çalışmaları teşvik edilmelidir.

- Gelecek araştırmaların, kıskançlığın bilişsel ve duygusal süreçlerini daha ayrıntılı incelemesi ve kültürel farklılıkları göz önünde bulundurması faydalı olacaktır.

- Bu araştırma sonuçları bireylerin romantik ilişkilerde kendi kişilik özelliklerini ve duygusal tepkilerini daha iyi anlamalarına katkı sağlayabilir.
- Romantik kıskançlığın ve karanlık kişilik özelliklerinin ilişki dinamikleri üzerindeki etkilerini ele alan daha derinlemesine çalışmalar hem akademik literatüre hem de pratik ilişki yönetimi stratejilerine katkıda bulunacaktır.

KAYNAKÇA

- Afifi, W. A. ve Reichert, T. (1996). Understanding the role of uncertainty in jealousy experience and expression. *Communication Reports*, 9(2), 93–103. doi.org/10.1080/08934219609367642
- Akan, Y. ve Bakioğlu, F. (2021). Yetişkinlerin ilişki öz-yeterlik düzeylerinin kıskançlıkla baş etme ve yakın ilişkilerde bağlanma açısından incelenmesi. *Turkish Studies- Educational Sciences*, 16(2), 517–534. doi.org/10.47423/TurkishStudies.49670
- Akan, Y. ve Kıran, B. (2017). Erkeklerin şiddete maruz kalma ve şiddet uygulama yaşantıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 2(2), 47–71.
- Ali F., Amorim I.S. ve Chamorro-Premuzic T. (2009) Empathy deficits and trait emotional intelligence in psychopathy and Machiavellianism. *Personality and Individual Differences*, 47, 758–762.
- Amato, P. R. ve Rogers, S. J. (1997). A longitudinal study of marital problems and subsequent divorce. *Journal of Marriage and the Family*, 59(3), 612–624. doi.org/10.2307/353949
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596
- Apostolou, M. ve Antonopoulou, A. (2022). Does jealousy protect people from infidelity? Investigating the interplay between romantic jealousy, personality and the probability of detecting infidelity. *Adaptive Human Behavior and Physiology*, 8, 370–381. doi.org/10.1007/s40750-022-00203-w
- Arrigo, B.A. ve Shipley, S. (2001). The confusion over psychopathy (I): Historical considerations. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 45(3), 325–344.

- Atak, H. ve Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520–546. doi:10.5455/cap.20120431
- Aydemir, E. (2021). *Geç ergenlik döneminde psikolojik iyi oluşun yordayıcıları olarak romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve öz yeterlik*. [Yüksek lisans tezi], Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Aydoğan, E. ve Serbest, S. (2017). İş yerinde karanlık üçlü: Bir kamu kuruluşunun iç denetim biriminde araştırma. *Sayıştay Dergisi*, 101, 97–121.
- Aylor, B. ve Dainton, M. (2001). Antecedents in romantic jealousy experience, expression, and goals. *Western Journal of Communication includes Communication Reports*, 65(4), 370–391. doi.org/10.1080/10570310109374717
- Aypay, A. (2010). Genel öz yeterlik ölçeği'nin (GÖYÖ) Türkçe'ye uyarlama çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 113-132.
- Back, M. D., Schmukle, S. C. ve Egloff, B. (2010). Why are narcissists so charming at first sight? Decoding the narcissism–popularity link at zero acquaintance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 98(1), 132–145. doi.org/10.1037/a0016338
- Balzen, K. M., Knoch, D. A., Millward, K. A., Corretti, C. A. ve Ackerman, A. A. (2022). Narcissistic traits and romantic relationship outcomes: A short daily diary investigation. *Journal of Research in Personality*, 96. doi.org/10.1016/j.jrp.2021.104179
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 8, 191–215. doi:10.1037/0033-295X.84.2.191.
- Bandura, A. (1982). Self- efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37(2), 1–27.
- Bandura, A., Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Pastorelli, C. ve Regalia, C. (2001). Socio- cognitive self-regulatory mechanisms governing transgressive behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 125-135. doi:10.1037/0022-3514.80.1.125.

- Barelds, D.P.H. ve Dijkstra, P. (2021). Exploring the link between bright and dark personality traits and different types of jealousy. *Psychological Topics*, 30(1), 77–98. doi.org/10.31820/pt.30.1.4
- Barelds, D.P.H., Dijkstra, P., Groothof, H.A.K. ve Pastoor, C.D. (2017). The dark triad and three types of jealousy: Its' relations among heterosexuals and homosexuals involved in a romantic relationship. *Personality and Individual Differences*, 116, 6–10. doi.org/10.1016/j.paid.2017.04.017
- Barlak, M.S. (2012). *ASKB olan bireylerde psikopati düzeyinin disfonksiyonel şemalar ve zihin kuramı yetenekleriyle ilişkisinin belirlenmesi*. [Uzmanlık tezi], Gülhane Askeri Tıp Akademisi Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, İstanbul.
- Berman, M. ve Frazier, P. (2005). The effects of relationship power and betrayal experience on reactions to infidelity. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31, 1617–1627. doi:10.1177/0146167205277209
- Brewer, G. ve Abell, L. (2017). Machiavellianism, relationship satisfaction, and romantic relationship quality. *Europe's Journal of Psychology*, 13(3), 491–502. doi:10.5964/ejop.v13i3.1217
- Brewer, G., Hunt, D., James, G. ve Abell, L. (2015). Dark triad traits, infidelity, and romantic revenge. *Personality and Individual Differences*, 83, 122–127. doi.org/10.1016/j.paid.2015.04.007
- Bringle, R. G. (1995). Sexual jealousy in the relationships of homosexual and heterosexual men: 1980 and 1992. *Personal Relationships*, 2, 313–325. doi:10.1111/j.1475-6811.1995.tb00095.x
- Burtaverde, V., Jonason, P.K., Ene, C., Avram, E. ve Istrate, M. (2021). Individuals high on the dark triad traits are more jealous if they are also high on mate value and restricted in sociosexuality. *Evolutionary Psychological Science*, 7, 346–358.
- Buss, D. M. ve Shackelford, T. K. (1997). Susceptibility to infidelity in the first year of marriage. *Journal of Research in Personality*, 31, 193–221. doi:10.1006/jrpe.1997.2175

- Buunk, B. (1981). Jealousy in sexually open marriages. *Alternative Lifestyles*, 4, 357-372. doi:10.1007/BF01094181
- Buunk, B. P. (1997). Personality, birth order and attachment styles as related to various types of jealousy. *Personality and Individual Differences*, 23(6), 997–1006. doi.org/10.1016/S0191-8869(97)00136-0
- Campbell, W. K. (1999). Narcissism and romantic attraction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(6), 1254–1270. doi.org/10.1037/0022-3514.77.6.1254
- Campbell, W. K. ve Foster, C. A. (2002). Narcissism and commitment in romantic relationships: An investment model analysis. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(4), 484–495. doi.org/10.1177/0146167202287006
- Campbell, W. K. ve Foster, J. D. (2007). The narcissistic self: background, an extended agency model, and ongoing controversies. In Y. D. Spencer (Ed.). *The self* (s. 115–138). Psychology Press.
- Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Pastorelli, C., ve Cervone, D. (2004). The contribution of self-efficacy beliefs to psychosocial outcomes in adolescence. *Journal of Adolescence*, 27(5), 592-595. https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2003.08.003
- Chin, K. (2016). *The dark side of jealousy*. [Yüksek lisans tezi], The University of Western Ontario, London.
- Cleckley, H. M. (1941). *Mask of Sanity* (5th edition). Mosby.
- Corral, S. ve Calvete, E. (2000). Machiavellianism: Dimensionality of the mach IV and its relation to self-monitoring in a spanish sample. *The Spanish Journal of Psychology*, 3(1), 3-13. doi:10.1017/S1138741600005497
- Costa, D. M. ve Babcock, J. C. (2008). Articulated thoughts of intimate partner abusive men during anger arousal: Correlates with personality disorder features. *Journal of Family Violence*, 23, 395–402.
- Cui, M., Fincham F. D. ve Pasley, B. K. (2008). Young adult romantic relationships: The role of parents' marital problems and relationship efficacy. *Society for*

Personality and Social Psychology, 34, 1226–1235. doi: 10.1177/0146167208319693

Curun, F. ve Çapkın, M. (2014). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. *Psikoloji Çalışmaları*, 34(1), 1–22

Demirtaş, H. A. (2004). *Yakın ilişkilerde kıskançlık: Bireysel, ilişkisel ve durumsal değişkenler*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara

Demirtaş, A. (2008), Duygusal ve cinsel kıskançlık açısından temel cinsiyet farklılıkları: Evrimsel yaklaşım ve süregelen tartışmalar, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19(3), 300–309.

Echeburua, E. ve Fernandez-Montalvo, J. (2007). Male batterers with and without psychopathy: An exploratory study in spanish prisons. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 51(3), 254–263.

Egan, V., Chan, S. ve Shorter, G. W. (2014). The dark triad, happiness and subjective well-being. *Personality and Individual Differences*, 67, 17–22. doi.org/10.1016/j.paid.2014.01.004

Elibol, Ş. ve Sevi Tok, E. S. (2019). Bağlanma stilleri, duygu düzenleme, reddedilme duyarlılığı, yakınlık korkusu ve kendini saklamanın kırılğan narsisizm ile ilişkisi. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 6(2), 127–148. doi.org/10.31682/ayna.515625

Elwood, Cristal E., Poythress, Norman G. ve Douglas, Kevin S. (2004). Evaluation of the hare-pscan in a nonclinical Population. *Personality and Individual Differences*, 36(4), 833–843.

Engeler, A. (2005). *Psikopati ve antisosyal kişilik bozukluğu*. [Doktora tezi], İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Eraslan-Çapan, B., Satıcı, S. A., Yılmaz, M. F., ve Kayış, A. R. (2015, Ekim 7–10). *Karanlık üçlü ölçeği: Türkçeye uyarlama çalışması* [Sözlü bildiri]. 13. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, Mersin, Türkiye.

- Erdoğan, B. ve Sahin, M. (2020). Yetişkin bireylerde narsisizm, yakın ilişkiler ve cinsellik. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16 (27), 266–287. doi.org/10.26466/opus.671715
- Francis, J. (1977). Toward the management of sexual jealousy. *Journal of Marriage and the Family*, 39, 61–69. doi.org/10.1111/j.1752-0606.1977.tb00486.x
- Freud, S. (2015). *Narsisizm üzerine ve Schreber vakası*. (B. Büyükkal ve S. M. Tura, Çev.). Metis Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1914).
- Furnham, A., Richards, S.C. ve Paulhus, D.L. (2013). The Dark triad of personality: A 10 year review. *Social and Personality Psychology Compass*, 7, 199–216. doi: 10.1111/spc3
- Gabbard, G. O. (1990). *Psychodynamic psychiatry in clinical practice* (5th ed.). American Psychiatric Publishing.
- George, D. and Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference, 17.0 update*, (10th ed.). Pearson.
- Giacomin, M. ve Jordan, C.H. (2016). Self-focused and feeling fine: Assessing state narcissism and its relation to well-being. *Journal of Research in Personality*, 63, 12–21.
- Gibbons, C. (2010). Stress, coping and burn-out in nursing students. *International Journal of Nursing Studies*, 47(10), 1299–1309. doi: 10.1016/j.ijnurstu.2010.02.015
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W., ve Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 141(2), 261-310. https://doi.org/10.1037/a0038231
- Guerrero, L. K., ve Andersen, P. A. (1998). *Close encounters: Communicating in close relationships*. Sage Publications.
- Guerrero, L. K., Eloy, S. V. ve Wabnick, A. I. (1993). Linking maintenance strategies to relationship development and disengagement: A reconceptualization. *Journal of Social and Personal Relationships*, 10(2), 273–283. doi:10.1177/026540759301000207

- Gustafson, S. B. ve Ritzer, D. R. (1995). The dark side of normal: A psychopathylinked pattern called aberrant self-promotion. *European Journal of Personality*, 9(3), 147–183. doi:10.1002/per.2410090302
- Gündüz, B. ve Karataş, A. (2020). İlişki doyumunun yordayıcıları: İlişkisel benlik değişimi ve romantik ilişkilerde öz yeterlik. *Congress of Educational Research*, 15–21.
- Hahs-Vaughn, D. L. ve Lomax, R. G. (2020). *Statistical concepts: A first course*. Routledge.
- Hare, R. D. (1994). *Without conscience: The disturbing world of the psychopaths among us*. The Guilford Press.
- Hare, R. D. ve Neumann, C. S. (2008). Psychopathy as a clinical and empirical construct. *Annual Review of Clinical Psychology*, 4, 217–246. doi: 10.1146/annurev.clinpsy.3.022806.091452.12018.
- Harris, C. R. ve Darby, R. S. (2010). Jealousy in adulthood. In S. Hart ve M. Legerstee (Eds.), *Handbook of Jealousy: Theory, Research and Ultradisciplinary Approaches*, (s. 547–571) doi.org/10.1002/9781444323542.ch23
- Harter, S. (1999). *The construction of the self: A developmental perspective*. Guilford Press.
- Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511–524. doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511
- Horney, K. (1939). *New ways in psychoanalysis*. W.W. Norton ve Co.
- İmamoğlu, A. ve Çelik, Y. (2009). Evlilik hayatında kıskançlık-dindarlık ilişkisine psikolojik yaklaşım. *Dini Araştırmalar*, 12(35). doi:10.35333/mukatacad.2020.214
- İpek, A. N. (2022). *Romantik ilişkide kıskançlık ölçeği geliştirme: Geçerlik ve güvenirlik çalışması*. [Yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi, İstanbul.

- Jakobwitz, S. ve Egan, V. (2006). The dark triad and normal personality traits. *Personality and Individual Differences*, 40, 331–339. doi: 10.1016/j.paid.2005.07.006
- Jaremko, M. E. ve Lindsey, R. (1979). Stress-coping abilities of individuals high and low in jealousy. *Psychological Reports*, 44(2), 547–553. doi.org/10.2466/pr0.1979.44.2.547
- Jonason, P. K., Li, N. P. ve Buss, D. M. (2010). The costs and benefits of the dark triad: Implications for mate poaching and mate retention tactics. *Personality and Individual Differences*, 48(4), 373–378. doi.org/10.1016/j.paid.2009.11.003
- Jonason, P. K. ve Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: A concise measure of the dark triad. *Psychological Assessment*, 22, 420–432. doi.org/10.1037/a0019265
- Kanten P, Yeşiltaş M ve Arslan, R (2015) The moderating role of psychological contract in the effect of dark side of personality on counterproductive work behaviors. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29, 365–391
- Jones, D. N., ve Paulhus, D. L. (2009). Machiavellianism. In M. R. Leary ve R. H. Hoyle (Eds.), *Handbook of individual differences in social behavior* (s. 93–108). The Guilford Press.
- Karaaziz, M. ve Erdem Atak, İ. (2013). Narsisizm ve narsisizmle ilgili araştırmalar üzerine bir gözden geçirme. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 1(2), 44–59. doi.org/10.7816/nesne-01-02-03
- Karakurt, G. (2001). *The impact of adult attachment styles on romantic jealousy*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Nobel Yayınları.
- Kernberg, O. (1975). *Borderline conditions and pathological narcissism*. New York: Jason Aronson.

- Kesgin, A (2015). Machiavelli ve Makyevelizm. *Beytulhikme An International Journal of Philosophy*. 5(1), 105–139.
- Kessler SR, Bandelli AC, Spector PE, Borman WC, Nelson CE ve Penney LM (2010) Re-examining machiavelli: A three dimensional model of machiavellianism in the workplace. *Journal of Applied Social Psychology*, 40(7), 1868–1896.
- Kohut, H. (1971). *The analysis of the self: A systematic approach to the psychoanalytic treatment of narcissistic personality disorders*. University of Chicago Press.
- Kohut, H. (1977). *The restoration of the self*. University of Chicago Press.
- Köymen, E. (2019). *Büyüklemeçi narsisizm ve kırılğan narsisizm ile bilişsel duygu düzenleme ve kişilerarası problemlerin ilişkisi*. [Yüksek lisans tezi], Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Lee, K. ve Ashton, M. C. (2005). Psychopathy, Machiavellianism, and narcissism in the five-factor model and the hexaco model of personality structure. *Personality and Individual Differences*, 38, 1571–1582. doi: 10.1016/j.paid.2004.09.016
- Levine, T. R., Aune, R. K., ve Park, H. S. (2012). Jealousy and relationship satisfaction: A meta-analysis. *Communication Reports*, 25(2), 77-90. <https://doi.org/10.1080/08934215.2012.699946>
- Lilienfield, S. O. ve Andrews, B. P. (1996). Development and preliminary validation of a self-report measure of psychopathic personality traits in noncriminal populations. *Journal of Personality Assessment*, 66(3), 488–524. doi.org/10.1207/s15327752jpa6603_3
- Lopez, F. G. ve Lent, R.W. (1991). Efficacy-based predictors of relationship adjustment and persistence among college students. *Journal of College Student Development*, 32, 223–229.
- Lopez, F. G., Morua W. ve Rice K. G. (2007). Factor structure, stability, and predictive validity of college students' relationship self-efficacy beliefs. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 40, 80–96. doi:10.1080/07481756.2007.11909807

- Lucas, L. (2007). The pain of attachment you have to put a little wedge in there how vicarious trauma affects child/teacher attachment. *Childhood Education*, 84(2), 85–91. doi.org/10.1080/00094056.2008.10522979
- Lynam, D. R., ve Derefinko, K. J. (2006). Psychopathy and personality. In C. J. Patrick (Ed.), *Handbook of psychopathy*, (s. 133-155). Guilford Press.
- Massar, K., Winters, C.L., Lenz, S. ve Jonason, P.K. (2016). Green-eyed snakes: The associations between psychopathy, jealousy, and jealousy induction. *Personality and Individual Differences*, 115, 164-168. doi.org/10.1016/j.paid.2016.01.055
- Meehan, J. C., Holtzworth-Munroe, A. ve Herron, K. (2001). Maritally violent men's heart rate reactivity to marital interactions: A failure to replicate the Gottman et al. (1995) typology. *Journal of Family Psychology*, 15, 394–408.
- Melamed, T. (1991). Individual differences in romantic jealousy: The moderating effect of relationship characteristics. *European Journal of Social Psychology*, 21(5), 455–461. doi.org/10.1002/ejsp.2420210508
- McHoskey, J. W. (2001). Machiavellianism and personality dysfunction. *Personality and Individual Differences*, 31, 791–798.
- Monaghan, C., Bizumic, B. ve Sellbom, M. (2016). The role of machiavellian views and tactics in psychopathology. *Personality and Individual Differences*, 94, 72–81. doi: 10.1016/j.paid.2016.01.002
- Morf, C. C. ve Rhodewalt, F. (2001). Unraveling the paradoxes of narcissism: A dynamic self-regulatory processing model. *Psychological Inquiry*, 12(4), 177–196. doi.org/10.1207/S15327965PLI1204_1
- Moss, J. (2005). Race Effects on the Employee Assessing Political Leadership: A Review of Christie and Geis (1970) Mach IV Measure of Machiavellianism. *Journal of Leadership ve Organizational Studies*, 11(2), 26–33. doi:10.1177/107179190501100204
- Mount, M. K., Barrick, M. R., Scullen, S. M. ve Rounds, J. (2005). Higher-order dimensions of the big five personality traits and the big six vocational interest

- types. *Personnel Psychology*, 58(2), 447–478. doi.org/10.1111/j.1744-6570.2005.00468.x
- Mullen P. E. ve Martin J. (1994). Jealousy: a community study. *British Journal of Psychiatry*, 164(1), 35–43. doi:10.1192/bjp.164.1.35
- Nyhus, E. K. ve Pons, E. (2005). The effects of personality on earnings. *Journal of Economic Psychology*, 26(3), 363–384. doi.org/10.1016/j.joep.2004.07.001
- Ogan, S. ve Öz Soysal, F. S. (2022). Üniversite öğrencilerinde ilişkileri sürdürme stratejilerinin yordayıcıları olarak romantik ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde öz yeterlik. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 271–288.
- Özsoy, E., ve Ardic, K. (2017). Karanlık üçlü'nün (narsisizm, Makyavelizm ve psikopati) iş tatminine etkisinin incelenmesi, *Yönetim ve Ekonomi*. 24(2), 391–406. doi:10.18657/yonveek.297733
- Özsoysal, F., Uz Baş, A. ve Aysan, F. (2019). Romantik ilişkilerde öz yeterlik ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 1100-1110. doi:10.15869/itobiad.544395
- Paulhus. D. L. ve Williams. K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36, 556–563. doi:10.1016/S0092-6566(02)00505-6
- Pincus, A. L. ve Lukowitsky, M. R. (2010). Pathological narcissism and narcissistic personality disorder. *Annual review of clinical psychology*, 6, 421–446. doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.121208.131215
- Pines, A. M. (1998). *Romantic jealousy: Causes, symptoms, cures*. New York: Routledge
- Pines, A., ve Aronson, E. (1983). Antecedents, correlates and consequences of sexual jealousy. *Journal of Personality*, 51(1), 108-136. doi.org/10.1111/j.1467-6494.1983.tb00857.x
- Ponti, L., Ghinassi, S. ve Tani, F. (2019). The role of vulnerable and grandiose narcissism in psychological perpetrated abuse within couple relationships:

- The mediating role of romantic jealousy. *The Journal of psychology*, 154(2), 144–158. doi.org/10.1080/00223980.2019.1679069
- Richter, M., Schlegel, K., Thomas, P. ve Troche, S. J. (2022). Adult attachment and personality as predictors of jealousy in romantic relationships. *Frontiers in psychology*, 13. doi.org/10.3389/fpsyg.2022.861481
- Riggio, H.R., Weiser, D., Valenzuela, A., Lui, P., Montes, R. ve Heuer, J. (2011). Initial validation of a measure of self efficacy in romantic relationships. *Personality and Individual Differences*, 51, 601–606. doi: 10.1016/j.paid.2011.05.026.
- Riggio, H. R., Weiser, D. A., Valenzuela, A. M., Lui, P. P., Montes, R. ve Heuer, J. (2013) Self-efficacy in romantic relationships: Prediction of relationship attitudes and outcomes, *The Journal of Social Psychology*, 153(6), 629–650. doi:10.1080/00224545.2013.801826
- Rogoza, R. ve Cieciuch, J. (2018). Dark triad traits and their structure: An empirical approach. *Current Psychology*, 39(4), 1287–1302.
- Rusbult, C. E. (1983). A longitudinal test of the investment model: The development (and deterioration) of satisfaction and commitment in heterosexual involvements. *Journal of personality and social psychology*, 45(1), 101. doi.org/10.1037/0022-3514.45.1.101
- Rusbult, C. W. ve Buunk, B. P. (1993). Commitment processes in close relationships: An interdependence analysis. *Journal of Social and Personal Relationships*, 10, 175–204. doi:10.1177/026540759301000202
- Russell, G. A. (1985). Narcissism and the narcissistic personality disorder: A comparison of the theories of Kernberg and Kohut. *British Journal of Medical Psychology*, 58(2), 137–148. doi.org/10.1111/j.2044-8341.1985.tb02626.x
- Saltoğlu, S. ve Irak, D. U. (2020). Kişiliğin karanlık üçlüsü: Narsisizm, Makyavelizm ve psikopati. *Türk Psikoloji Yazıları*, 23(45), 42–58. doi:10.31828/tpy1301996120190516m000017
- Set, Z. (2020). Sosyal kötücül kişilikler: Karanlık üçlü. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, 12, 318–329. doi:10.18863/pgy.629950.

- Scelza, B. A., Prall, S. P., Blumenfield, T., Crittenden, A. N., Gurven, M., Kline, M., Koster, J., Kushnick, G., Mattison, S., Pillworth, E., Shenk, M., Starweather, K., Stieglitz, J., Sum, C.Y., Yamaguchi, K. ve McElreath, R. (2020). Patterns of paternal investment predict cross-cultural variation in jealous response. *Nature Human Behaviour*, 4, 20–26. doi:10.1038_s41562-019-0654-y
- Scholz, U. and Schwarzer, R. (2005). The general self-efficacy scale: Multicultural validation studies. *The Journal of Psychology*, 139(5), 439-457.
- Sharpsteen, D. J. (1995). The effects of relationship and self-esteem threats on the likelihood of romantic jealousy. *Journal of Social and Personal Relationships*, 12, 89–102. doi.org/10.1177/02654075951210
- Sharpsteen, D. J. ve Kirkpatrick, L. A. (1997). Romantic jealousy and adult romantic attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(3), 627–640. doi:10.1037/0022-3514.72.3.627
- Sheets, V. L., Fredendall, L. L. ve Claypool, H. M. (1997) Jealousy evocation, partner reassurance, and relationship stability: An 90 exploration of the potential benefits of jealousy. *Evolution and Human Behaviour*, 18 (6), 387–402. doi:10.1016/S1090-5138(97)00088-3
- Shurts, W. M. (2004). *The relationships among marital messages received, marital attitudes, relationship self-efficacy, and wellnes among never married traditional aged undergraduate students*. [Yayımlanmamış doktora tezi], University of North Carolina, North Carolina.
- Skeem, J.L. ve Cooke, D. (2010). Is criminal behavior a central component of psychopathy? Conceptual directions for resolving the debate. *Psychological Assessment*, 22(2), 433–445. doi.org/10.1037/a0008512
- Smith, R. H. ve Kim, S. H. (2007). Comprehending envy. *Psychological Bulletin*, 133(1), 46-64. doi.org/10.1037/0033-2909.133.1.46
- Spielman, P. M. (1971). Envy and jealousy: An attempt at clarification. *Psychoanalytic Quarterly*, 40, 59–82. doi.org/10.1080/21674086.1971.11926551
- Tarhan, N. (2005). *Kadın psikolojisi*. Nesil Yayın.

- Tassy, F. ve Winstead, B. (2014). Relationship and individual characteristics as predictors of unwanted pursuit. *Journal of Family Violence*, 29, 187–195. doi.org/10.1007/s10896-013-9573-2
- Toplu Yaşlıoğlu, D. ve Atılğan, Ö. (2018). Karanlık üçlü ölçeği: Türkçe'ye uyarlama, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(3), 725–739. doi.org/10.30798/makuiibf.435604
- Tortamış, M. (2014). *Evli bireylerde romantik kıskançlık türü ve aldatma eğiliminin şema terapi modeli çerçevesinde değerlendirilmesi*. [Yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tortoriello, G. K., Hart, W., Richardson, K. ve Tullett, A. M. (2017). Do narcissists try to make romantic partners jealous on purpose? An examination of motives for deliberate jealousy-induction among subtypes of narcissism. *Personality and Individual Differences*, 114, 10–15. doi.org/10.1016/j.paid.2017.03.052
- Tozar, M. Z. (2019). *Karanlık üçlü kişilik özelliklerine göre üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları*. [Yüksek lisans tezi], Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Uysal, A. N. (2016). *Predicting relationship satisfaction: Dark triad personality traits, love attitudes, attachment dimensions*. [Yüksek lisans tezi], Doğuş Üniversitesi, İstanbul.
- Van de Ven, N., Zeelenberg, M. ve Pieters, R. (2011). Why envy outperforms admiration. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37 (6), 784–795. doi:10.1177/0146167211400421
- Wai M, Tiliopoulos N (2012) The affective and cognitive empathic nature of the dark triad of personality. *Personality and Individual Differences*, 52, 794–799.
- Weiser, D. A. ve Weigel, D. J. (2016). Self-efficacy in romantic relationships: direct and indirect effects on relationship maintenance and satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 89, 152–156. doi: 10.1016/j.paid.2015.10.013
- White, G.L. (1980). Inducing jealousy: A power perspective. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 6(2), 222–227. doi:10.1177/014616728062006

- White, G. L. (1981). Relative involvement, inadequacy, and jealousy: A test of a causal model. *Alternative Lifestyles*, 4, 291-309. doi:10.1007/BF01257942
- Winters, C., Massar, K. ve Oorsouw, K.V. (2017). *The Dark Triad and jealousy: Sex differences in experience, induction, and motives*. [Conference presentation] Annual Conference of the European Association of Psychology ve Law, Brouwgebouw Lamot VZW.
- Yazar, D. (2021). *Karanlık üçlü kişilik özellikleri ve benlik saygısının romantik kıskançlığın nedenleri ile ilişkisi*. [Yüksek lisans tezi], Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Yazıcıoğlu, Y., ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemler*. Detay Yayıncılık.
- Yetişer, B., (2014). Do all roads lead to Rome? The moderating role of culture and age in predicting construal level on Machiavellianism. *Journal of Yasar University*, 9(36) 6261- 6380 doi:10.19168/jyu.18920
- Yıldırım, F. ve İlhan, İ. Ö. (2010). Genel özyeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 301–308.
- Zandbergen, D. L. ve Brown, S. G. (2015). Culture and gender differences in romantic jealousy. *Personality and Individual Differences*, 72, 122–127. doi: 10.1016/J.PAID.2014.08.035

EKLER

Ek-1:Bilgilendirilmiş Onam Formu

Sizi Prof. Dr. Pervin NEDİM BAL'ın danışmanlığı ile Psk. Fıratcan KILINÇ tarafından yürütülen "Yetişkinlerde Romantik İlişkiler ve Genel Özyeterlikle İlgili Araştırmaya" davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı, romantik ilişkilerde öz yeterlik ve çeşitli değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemektir. Araştırmada sizden tahminen 5 dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen 300 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya 2320039001@student.beykent.edu.tr e-posta adresinden ulaşabilirsiniz. Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama yukarıda belirtilen araştırmacı / araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı;

☐ Kabul ediyorum ☐ Kabul etmiyorum (lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz)

Ek-2:Kişisel Bilgi Formu

Cinsiyetiniz:

- ☐ Kadın
- ☐ Erkek

Yaşınız:

- ☐ 18-35
- ☐ 36-49
- ☐ 50-64

İlişki durumu:

- ☐ Bekar
- ☐ Flört/ Sevgili/ Nişanlı
- ☐ Evli

İlişki süresi*:

*İlişki durumu bekar olanlar yaşadıkları en uzun ilişkiyi baz alarak süreye yanıt vermelidir.

- ☐ 1 yıldan az
- ☐ 1-10 yıl arası
- ☐ 10 yıl ve üzeri

Ek-3: Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ)

Aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi en iyi yansıtan rakama karar veriniz ve yanındaki parantezin içindeki uygun rakamı yuvarlak içine alınız. Derecelendirme: 1- Kesinlikle katılmıyorum, 5- Ne katılıyorum/ Ne katılmıyorum, 9- Tamamen katılıyorum

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.) Kendi amacıma ulaşmak için başkalarını yönlendirme eğilimindeyim.									
2.) İstediklerime ulaşmak için başkalarıyla ilişki kururum.									
3.) Amaçlarıma ulaşmak için başkalarıyla ilişki kurarım.									
4.) Kendi çıkarlarım doğrultusunda başkalarını kullanma eğilimindeyim.									
5.) Yararlanmak için başkalarıyla ilişki kuruyum.									
6.) Başkalarını kendim için kullanırım.									
7.) Duyarsız veya katı yürekli olma eğilimindeyim.									
8.) Başkalarını kendim için kullanırım.									
9.) Başkalarını kendim için kullanırım.									
10.) Başkalarının dikkatini üzerime çekmek isterim.									
11.) Başkalarını kendim için kullanırım.									
12.) Başkalarını kendim için kullanırım.									

Ek-4: Genel Özyeterlik Ölçeği (GÖÖ)

1' den 5'e kadar olan seçeneklerden sizi en iyi tanımlayan şıkkı seçiniz. Lütfen her soruyu cevaplayınız. Derecelendirme: 1- Tamamen Yanlış, 2- Yanlış, 3- Katılıyorum, 4- Tamamen Katılıyorum

	1	2	3	4
1.) Yeni bir durumla karşılaştığımda ne yapmam gerektiğini bilirim.				
4.) Ne olursa olsun üstesinden gelirim.				
7.) Bir sorunla karşılaştığım an onu halledebilmeye yönelik birçok fikirlerim vardır.				

Ek-5: Romantik İlişkide Kıskançlık Ölçeği (RİKÖ)

1' den 5'e kadar olan seçeneklerden sizi en iyi tanımlayan şıkkı seçiniz. Lütfen her soruyu cevaplayınız. Derecelendirme:

1- Tamamen Yanlış 2-Yanlış 3-Kararsızım 4- Katılıyorum 5- Tamamen Katılıyorum

	1	2	3	4	5
1.) Partnerimin bir başkasıyla fiziksel olarak yaklaşmasını kıskanırım.					
4.) Partnerimin bir başkasına duyduğu beğeniyi ifade etmesinden rahatsız olurum.					
7.) Partnerimin bir ortamda hemcinsime iltifat etmesinden hoşlanmam.					
11.) Partnerime duyduğum kıskançlık, bağlılığımızı güçlendirir.					
14.) Partnerimi kıskanmam ona değer verdiğimin göstergesidir.					

Tarih ve Sayı: 06.12.2024-170327

Ek-6: Etik Kurul Üst Yazısı Formu

**İSTANBUL
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ**

**SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER İÇİN BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE
YAYIN ETİĞİ KURULU**

Sayı : E-45778635-050.99-170327
Konu : Fıratcan KILINÇ'ın Revizyon
Başvurusunun Etik Kurul Onay Yazısı
Hk.

06.12.2024

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi : Psikoloji Bölüm Başkanlığı, 05.12.2024 Tarihli ve 12738158- - 647 Sayılı Yazı,

İstanbul Beykent Üniversitesi 2320039001 numaralı Klinik Psikoloji yüksek lisans öğrencisi Fıratcan KILINÇ'ın Prof. Dr. Pervin NEDİM BAL danışmanlığında hazırladığı "Yetişkinlerde Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin ve Genel Öz Yeterliğin Romantik İlişkilerde Kıskançlık İlişkisinin İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasının 12.11.24 tarihli 2024/08 sayılı Sosyal ve Beşeri Bilimler için Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu toplantısında gerekli düzeltmeler yapıldığı takdirde onaylanmasına karar verilmişti. İlgili düzeltmelerin yapıldığı tespit edilmiş olduğundan başvurunun etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiş ve ekte onay yazısı sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Prof.Dr. Cevat GERNİ
Başkan

Bu belge, güvelli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSA3JDDRB2 Pin Kodu :50952

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5700&eD=BSA3JDDRB2&eS=170327>

Adres:İstanbul Beykent Üniversitesi Ayazağa-Maslak Yerleşkesi Ayazağa Mah. Hüdükoru Yolu

Cad. No: 19 Sarıyer/İstanbul

Telefon:444 1997 Faks:(0 212) 289 64 90

e-Posta:info@beykent.edu.tr Web:www.beykent.edu.tr

Kep Adresi:beykentuniv@hs01.kep.tr

Bilgi için: Cevat Gerni

Unvanı: Başkan

TOPLUMSAL KATKI

Araştırma, karanlık üçlü kişilik özellikleri (Makyavelizm, narsisizm ve psikopati) ve genel özyeterliğin romantik kıskançlık ile arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Günümüzde ilişkilerde manipülatif davranışların ve kıskançlık temelli çatışmaların giderek arttığı gözlemlenmektedir. Bu durum, bireylerin psikolojik sağlığına zarar vermekte ve sağlıklı ilişkiler kurma becerilerini olumsuz etkilemektedir.

Bu araştırma, romantik kıskançlık ve karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ilişkilerde nasıl bir rol oynadığını ortaya koyarak şu alanlara katkı sağlayabilir: Çalışma, bireylerin kendi kişilik özellikleri ve duygusal tepkilerini daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir. Bu farkındalık, ilişkilerde daha sağlıklı iletişim kurmalarını destekleyebilir. Bulgular, eğitimciler ve psikologlar tarafından rehberlik programlarında kullanılabilir.

İlişkilerde sağlıklı iletişim ve güven temelli bağlanmayı teşvik eden psikoeğitim programları geliştirilebilir. Çift terapilerinde kıskançlık duygularının nasıl yönetilebileceği ve manipülatif eğilimlerin farkındalığının artırılması üzerine öneriler geliştirilebilir. Üniversitelerde, psikoloji ve sosyoloji bölümlerinde ilişkilerde sağlıklı dinamikleri teşvik eden derslerde kullanılabilir.

Aile danışmanları ve terapistler, bireylerin ilişkilerinde kıskançlıkla nasıl başa çıkacakları konusunda daha etkili yöntemler geliştirebilir. Özellikle duygusal manipülasyonun yaygın olduğu toplumsal yapılar için daha bilinçli rehberlik ve destek mekanizmaları geliştirilebilir.

Bu araştırma, bireylerin romantik ilişkilerde kıskançlık ve manipülatif davranışlar konusunda bilinçlenmesine yardımcı olarak uzun vadede daha sağlıklı ilişkilerin kurulmasına destek olabilir. Aynı zamanda, psikoloji alanında yapılacak yeni çalışmalar için de bir temel oluşturabilir.

Bu çalışmanın en önemli çıktılarından biri, ilişkilerde manipülatif eğilimlerin ve kıskançlık düzeylerinin anlaşılmasıyla bireylerin daha bilinçli seçimler yapmasına yardımcı olmasıdır. Psikolojik danışmanlık, eğitim ve ilişki terapilerinde

uygulanabilecek veriler sunarak, bireysel ve toplumsal düzeyde olumlu değişimlerin kapısını aralayabilir. Bunlara ek olarak ileride bu kavramlarla ilgili yapılacak kapsamlı çalışmalar için literatür desteği sağlayabilir.

